

DLp(28)2628

DARBININKAS

Vol. LXXIII, Nr. 45

Laspkričio - November 25, 1988 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Savaitės įvykiai

Artėjant Sov. S-gos Aukšč. tarybos sesijai lapkričio 29, Baltijos respublikų Liaudies frontai ir Persitvarkymo sąjūdis pasiuntė į Maskvą delegacijas jų nepasitenkinimui dėl numatomų konstitucijos pakeitimų ir naujų įstatymų pareikšti, nes numatyti pakeitimai suvaržo respublikų galias ir padaro jas visai priklausomas nuo Maskvos.

Sov. S-ga jausdama didelį Baltijos respublikų gyventojų nepasitenkinimą dėl taip karštai siektos respublikų autonomijos apribojimų, pasiuntė politbiuro narius Viktorą M. Čebrikovą į Estiją, Vadimą A. Modvedovą į Latviją ir Nikolajų N. Sliunkovą į Lietuvą, kur jie fabriku darbininkus stengėsi įtikinti, kad dabar siūlomos reformos sudaro tik jų pradžią, o vėliau bus padaryta dar daugiau reformų.

Afganistano min. pirmininkas Hassan Sharq pareiškė, kad J. T. turėtų sušaukti tarptautinę konferenciją, kuri paskelbtų Afganistaną neutralia valstybe ir įvykdytų krašto demilitarizaciją tarptautinėje priežiūroje.

JAV nauju prezidentu išrinktas George Bush valstybės sekretorium paskyrė buv. izd. sekretorių James A. Baker.

Energijos departamentas nutarė statydinti už 4.4 bil dol. Texas valstijoje mokslo reikalams mažesnių už atomą dalelių triuškinimo įrengimus.

Šiaurinę Afriką nuo Atlanto iki Raudonosios jūros užpuolė skėriai, naikindami pasėlius.

Čekoslovakijos policija, siekdama sutrukdyti Chartos 77 veikėjų numatytą seminarą Čekoslovakijos padėčiai svarstyti, sulaukė 14 disidentų, o seminario dieną įsiveržė į viešbutį ir išvarė visus užsieniečius, o čekus areštavo.

Izraelio prezidentas Chaim Herzog formaliai pakvietė Likud bloko vadą Itzhak Shamir sudaryti naują vyriausybę, nes jam pavyko sudaryti koaliciją su 2 griežtai ortodoksine partijom.

Izraelio Likud bloko vadas Itzhak Shamir, prezidento paragentas, stengiasi į koaliciją įtraukti ir Darbo partiją, nes daugelis gyventojų yra nepatenkinti religinėm partijom pažadėtoms nuolaidoms už jų dalyvavimą koalicijoje.

Vengrijos teisingumo ministris Kalman Kulcsar ruošia įstatymo projektą, kuris iš principo leistų veikti ir kitom politinėm partijom greta komunistų.

PLO tautinė taryba, arba parlamentas, susirinkusi posėdžio Alžire, paskelbė Palestinos valstybės įsteigimą Izraelio okupuotose Vakariniame Jordano krante ir Gazos ruože ir netiesioginiai pripažino Izraeliui teisę egzistuoti pagal J.T. Tuo reikalu priimtas rezoliucijas.

Palestinos valstybę tuoj pat pripažino 13 arabų ir islamo valstybių, o dauguma Europos valstybių PLO žygis tuo reikalu sutiko palankiai, tik Izraelis ir JAV laiko, kad šis žygis tuo tarpu nieko naujo nereiškia.

IŠ TIKINČIO ATĖMĖ BUTĄ IR ATIDAVĖ KITAM IŠ Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 74

Kaunas. Jau daugiau kaip 14 metų praėjo nuo tos dienos, kai 1973 m. kovo 27 d. gydytojui Izidorui Rudaičiui, gyvenančiam Kaune, Žemaičių g-vėje Nr. 12, buvo sufabrikuota baudžiamoji byla, kurioje jis buvo kaltinamas antitarybine veikla.

I Rudaitis buvo nuteistas kalmė tris metus griežto režimo lageryje su turto konfiskacija. Atliekant bausmę Mordovijos lageryje, valdžios pareigūnai konfiskavo I. Rudaičiui priklausančią automašiną Gaz-21 ir uždėjo areštą indėliui esančiam taupomojoje kasoje.

Grįžęs iš bausmės atlikimo vietos I. Rudaitis 1976 m. kovo mėnesyje prisiregistravo savo bute, Žemaičių g-vėje Nr. 12. 1978 m. su pirmo aukšto šeimininkais savo lešomis įsivedė gamtines dujas, pastoviai mokėjo priklausančius mokesčius ir gyveno kaip pilnateisis šeimininkas.

Kaltina spekuliacija, o ieško knygų

1984 m. balandžio 27 d. čekistai, pateikę prokuroro orderį, prisidengę kaltinimu, jog gydytojas I. Rudaitis užsiiminėja automobilių dalių spekuliacija, padarė kratą; kratos metu autodekalių kaip įprasta saugumiečiams ieškojo knygų lentynose, asmeniniuose užrašuose, rašomojo stalo stalčiuose.

Krata buvo padaryta ir sodo namelyje.

Prabėgus maždaug trims mėnesiams po kratos, gydytojas I. Rudaitis buvo iškvieštas į Kauno KGB rūmus, kur pareigūnas Rusteika, kaltindamas I. Rudaitį antitarybine veikla, liepė pasirašyti po įspėjimu.

Gydytojas dalyvauti šioje meclo scenoje atsisakė. Pamatęs, kad piktuojau nieko neišgaus, KGB darbuotojas ėmėsi gudrybių, iš griežto pokalbio apie antitarybinę veiklą perėjo prie konfiskuoto turto sugrąžinimo problemos.

Negali vykdyti turto konfiskacijos

Čekistas Rusteika patarė I. Rudaičiui kreiptis į aukščiausiąjį Teismą dėl pinigų, esančių taupomojoje kasoje, susigrąžinimo.

Gydytojas kreipėsi į Aukščiausiąjį Teismą ir iš Teismo pirmininko M. Ignoto gavo raštą, kad areštas indėliui jau panaikintas.

1985 m. sausio 28 d. Aukščiausiojo teismo pirmininko pavaduotojas J. Misiūnas oficialiu raštu Nr. 9-2-4-38-85 pranešė gydytojui L. Rudaičiui, kad šuntinkamai su LTSR BK 50 str. 1 ir 2 punktais nuosprendžio dalis dėl turto konfiskacijos negali būti vykdoma, jeigu ji nebuvo įvykdyta per penkerius metus, skaičiuojant nuo nuosprendžio dienos.

Čekistai atėmė pasus, namų knygą

Nuo 1984 m. liepos mėnesio laikas nuo laiko saugumietis Rusteika lankydavosi gydytojo I. Rudaičio namuose, kur nepamiršdamas pabrėžti savo draugiškumo jam, klausinėdavo apie po grindžio spaudą ir kitais KGB dominančiais klausimais. Gydytojui atsakius, kad jis nieko nežino, čekistas išeidavo.

Bet štai 1986 m. sausio 9 d. apie 23 val. vakaro atvyko 11-os Butų ūkio valdybos pirmininkas Rugienis, tarnautojas Maskvytis ir milicijos pareigūnas Koreiva, jie atėmė iš gydytojo I. Rudaičio ir jo sūnaus Ažuolo Rudaičio pasus, namų knygą, abu juos priverstinai išregistravo ir įsakė per tris dienas išsikelti iš buto. Nei tėvas, nei sūnus iš buto neišsikėlė.

Daiktus čekistai išmetė iš buto

Sausio 13 d. tie patys pareigūnai jų daiktus iš buto išmetė į laiptinę. I. Rudaitis kreipėsi į Kauno miesto Lenino rajono prokurorą Vilimą, pateikdamas atitinkamus dokumentus ir smulkiai išdėstydamas visus įvykius.

Prokuroras, išnagrinėjęs gautus dokumentus po trijų dienų įsakė darbuotojui Maskvyčiui atidaryti butą ir išmesti I. Rudaičio daiktus iš laiptinės sukelti atgal į butą. Maskvytis prokuroro liepimo nevykdė. Prokurorui Vilimui leidus, Rudaičiai savo baldus susikraustė patys.

Pardavė butą kitam

Pasirodo, per tą laikotarpį, kai Izidorius ir Ažuolas Rudaičiai "gyveno" laiptinėje, Butų ūkio valdyba tarpininkaujant Lenino

rajono deputatui Kavoliui, pardavė I. Rudaičio butą D. Mikutėnaitėi. Tai buvo atlikta sausio 16 d. Ir štai 1987 kovo 2 d. Kauno Lenino rajono Liaudies teismas padarė išvadą, kad Izidorius ir Ažuolas Rudaičiai įsiveržė į Mikutėnaitės butą.

Remiantis 1985 m. sausio 28 d. dokumentu, kuriuo patvirtinama, jog per penkerius metus neįvykdyta turto konfiskacija tampa negaliojančia, aišku, kad butas teisėtai priklauso gydytojui I. Rudaičiui. Butų ūkio valdyba neturėjo teisės perduoti asmeninio buto.

Po kiekvieno incidento pas gydytoją I. Rudaitį prisistatęs čekistas Rusteika vis kalbėjo, jog gydytojui būtina kreiptis į KGB, kuri viską sutvarkys jo naudai. I. Rudaitis atsakydavo, kad jis nemanoma, jog visa tai vyksta be KGB žinios, priešingai — tai jų užmačios.

Rusteika nepaliovė įtikinėjęs, kad reikia nenusileisti, nes įstatymas gydytojo pusėje. I. Rudaitis paprašė, kad KGB darbuotojas Rusteika paliudytų teisme, kad jis čia gyveno ir dabar gyvena.

Per teismą išskėlė iš nuosavo buto, o kito nedavė

Čekistas sutiko, bet, atėjus (nukelta į 2 psl.)

Lietuvių Federalinė Kredito Unija KASA lapkričio 19 atidarė savo naujas patalpas. Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis perkepa trispalvį kaspiną ir paskelbia, kad Kasos patalpos atidarytos. Šalia jo stovį programos vedėjas, Kasos direktorius Romas Kezys. Už jų matosi Kazys Skobeika, P. Jurevičius iš Linden, N.J.

SUGRĮŽO KETURI SAŽINĖS KALINIAI

(New Yorkas, 1988 lapkričio 7. LIC) Lietuva sugrįžo keturi sažinės kaliniai: Lietuvos Helsinkio grupės nariai Viktoras Petkus ir Balys Gajauskas, Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto steigiamasis narys kun. Sigitas Tamkevičius ir žurnalistas poetas Gintautas Iešmantas. Dėl šių keturių ir kitų lietuvių politinių kalinių Gedimino aikštėje badavo Petras Cidzikas, Algimantas Andreika ir kiti.

Viktoras Petkus atvyko į Vilnių lapkričio 2 d. Jį traukinio stotyje pasitiko apie 20 žmonių.

Gintautas Iešmantas iš Uchtos grįžo naktį iš ketvirtadienio į penktadienį (lapkričio 4), o Balys Gajauskas, turimomis žiniomis, iš tremties Tolimuosiuose Rytuose į Kauną sugrįžo lapkričio 7 d. Lapkričio 4 d. rytą kun. Sigitą Tamkevičių Vilniaus traukinio stotyje pasitiko nemažas būrys žmonių, buvo atvykę daug tikinčiųjų iš Kybartų, kur kun. Sigitas buvo klebonu prieš nutiesiant jį priverstinio darbo stovyklą ir tremties bausmę.

Politinių kalinių gelbėjimo komitetas spalio 28 prie Centro Komiteto surengė piketą pagrei-

VLIKO SEIMO DEKLARACIJA

Karaliaus Mindaugo sukurtas Lietuvos valstybingumas ir tautinis sąmoningumas, paremtas krikščioniškos civilizacijos principais, perėjęs keletos šimtmečių patirtį, didelio ryžto kovas, išgyvenęs įvairius okupacinius ir tautinio atgimimo laikotarpius, 1918 metais vasario 16 dienos aktu buvo apvainikuotas nepriklausomybės laimėjimu.

Lietuva paskelbta Nepriklausoma Demokratinė Respublika. Pasaulio valstybių ir Tautų Sąjungos pripažinta Lietuva, savarankiškai augo, stiprėjo ir kūrė savo ir savo piliečių ateitį.

Antrojo pasaulinio karo išvakarėse, dėl gėdingo-slapto Hitlerio-Stalino susitarimo Nepriklausoma Lietuvos valstybė pradžioje buvo pasidalyta, o vėliau perduota, tapo Hitlerio-Stalino agresijos auka.

Lietuva prieš Tautos valią buvo įjungta į Sovietų Sąjungą.

Šimtai tūkstančių bėgo į Vakarų ieškodami pagalbos ir apsaugos; šimtai tūkstančių nekaltai pasmerktų, be teismo, buvo tremiami į ledines Sibiro tundras; tūkstančiai traukė į miškus su ginklu rankoje priešintis okupantui.

Tautos kamienas liko pavergtame krašte, pasiryžęs nešti fizinę bei dvasinę vergiją, kentėti, išsilaikyti su laisvos ateities viltimi ir auginti naujas, tautiškai susipratusias kartas.

Helsinkio Baigiamojo Akto sukurti tarptautiniai bendradarbiavimo principai, Vakarų demokratinių valstybių skleidžiamas laisvas politinis, religinis, žmogaus bei tautų teisių apsisprendimas, ekonominės ekologinės, komunikacijos, technikos tobulėjimas kartu su iš komunistinių kraštų pabėgėlių nuolatiniu šauksmu apie tebesitęsiančią stalinistinio komunizmo priešpaužį Sovietų Sąjungoje ir okupuotuose kraštuose, pradėjo pamažu laužti geležinę sieną, skyrusių rytų ir vakarų valstybes, rytų ir vakarų kultūras, skirtingus žmonių gyvenimo lygius.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seimas viltingai, atsargiai stebi vykstančias permainas Sovietų Sąjungoje ir bandymus kurti atvirumo ir persitvarkymo politiką, o taip pat dėl šių pasikeitimų kylandčius tautinius judėjimus pavergtoje Lietuvoje bei didelį norą laisvojo

pasaulio lietuvių entuziastinga remti lietuvių tautos laisvės ir nepriklausomybės siekimus.

Sis viešas, didingas lietuvių tautos prisikėlimas, rusenų mūsų širdyse nuo okupacijos pradžios, išsiliejo į vieną galimą srovę sujungdamas visus, kuriems yra brangi laisva Lietuva — Pogrindžio veiklos religinius, tautinius, žmogaus teisių, Helsinkio Akto stebėjimo, Lietuvos laisvės Lygos narius, daug kentėjusius politinius kalinius, Persitvarkymo Sąjūdžio dalyvius — akademikus, menininkus, kultūrininkus, tautiškai atgimusius komunistų partijos narius ir laisvojo pasaulio lietuvius, nes šiame darbe dalyvauti yra kiekvieno lietuvių tautinė pareiga ir garbė.

Lietuva yra reikalinga kiekvieno lietuvių-lietuvių tautos ir pagalbos.

Bet taip pat turime būti ypatingai budrūs, dvasiškai ir tautiškai stiprūs, sentimentalumo nesuvedžijami ir pajėgūs atpažinti tuos, kurie tarsi "dirbdami" Lietuvai — tarnauja okupanto tikslams.

Lietuvos pavergimas ir įjungimas į Sovietų Sąjungą yra tarptautinis nusikaltimas, daugumos Vakarų valstybių ir Europos Parlamento pasmerktas, reikalaujantis atitaisyti.

Mes kreipiamės į laisvas pasaulio valstybes, Europos Parlamento, Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferenciją ir Jungtines Tautas, prašydami paramos ir pagalbos Nepriklausomos Lietuvos atstatymui, pareikalaujant Sovietų Sąjungos kariuomenės ir milicijos dalinių pasitraukimo iš Lietuvos teritorijos.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kviečia visus pasaulio lietuvius — pavergtoje Tėvynėje, Sovietų Sąjungos tremtyje, ir laisvajame pasaulyje — įsijungti į šio garbingo uždavinio vykdymą —

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS ATSTATYMA.

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seimas

Bostonas
1988 m. lapkričio 13 d.
45-ieji VLIKO
jubilineiniai metai.

tinti kalinių išlaisvinimo klausimą, tuo pačiu atkreipdamas dėmesį į badautojo Petro Cidziko kritišką sveikatos būklę. Piketo kalbose buvo išreikštas nusivylimas ir nepasitikėjimas valdžia, kuri, pasak komiteto narių, ilgai "vilkinė" šį klausimą.

Tą vakarą, Partijos pirmasis sekretorius Algirdas Brazauskas per televiziją paskelbė, kad penki politiniai kaliniai paleidžiami (LIC pastaba: viršminėti ir Voldelemas Karoliūnas). Bet pasak komiteto steigiamojo nario Povilo Pečeliūno, "nei vienas iš kalinių, su kuriais susisiekiame, šito nepatvirtino. Mes pareiškėm galutinai, kad mes spalio 29 1 val. p.p., vėl ruošiam piketą prieš C.K. Jeigu bus autentiškai, konkrečiai atsakyta į mūsų reikalavimus teigiamai, tai už tai padėkosime. O jeigu ne, tai plasieliame prie savo reikalavimų ir Petras Cidzikas badavimo akcijos nenutraukia."

Spalio 29 d. įvyko piketas, bet gavus garantijas iš valdžios, kad kaliniai tikrai bus paleisti, Petras Cidzikas po 32 dienų badavimo, akciją nutraukė. Tą dieną 6 val. vak. į Gedimino aikštę susirinko keli tūkstančiai išlydėti Cidziką namo. Dalyvavo į bado akciją įsijungusieji bei tie, kurie naktimis budėjo ir badautojus saugojo. Pasak ten dalyvavusios Danutės Pačeliūnienės, "jauni žmonės iš Sąjūdžio atvažiavo su

mašina, sudėjo Cidziko namuką (LIC pastaba: Kadangi jau buvo šalta, Cidzikas aikštės kampe gyveno namuke, kur buvo įtaisytas pečiukas), įpakavo į mašiną. O kai Cidziką vežė į namus iš paskos važiavo ta didelė mašina su visu jo namuku. Buvo labai įspūdinga, talkino entuziastai, savanoriai. Žmonės su gelėmis lydėjo iki gatvės, per visą aikštę su dainomis".

Tuo tarpu, Politinių kalinių gelbėjimo komitetas griežtai reikalavo, kad valdžia paskirtą Voldelemui Karoliūnui didesnę butą. Pasak Pačeliūno, psichiatri-nėje laikomo Karoliūno sveikata sugadinta. Motina sutinka jį paimti, bet ji turi tik vieną kambariuką. Jam tokia kompensacija už 13 metų kančias yra visiškai natūralu, pagrįsta ir teisėta." Brazausko įsakymu, Karoliūnui paskyrė dviejų kambarių butą.

Nors Brazauskas pareiškė, kad nėra daugiau politinių kalinių, Politinių kalinių gelbėjimo komitetas per Sąjūdžio Žinias renka duomenis apie politinius kalinius ir tebertūpinasi dar įkalintųjų Boleslovo Lizūno, Gintaro Muzikevičiaus ir kitų likimu. Petro Gražulio atveju pasakyta, kad jam gruodžio 2 d. pasibaigia terminas ir tik tada bus leidžiama jam sugrįžti į Lietuvą. Jis šiuo metu laikomas nežinomam Mordovijos lageryje.

(LIC)

IŠ OKUPOUOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

Lietuvos dailininkų akvarelių parodą surengė Kauno paveikslų galerija. Ankstesnė šio žanro parodos vyraudavo gamtovaizdžiai, o ši kartą tematika buvo įvairesnė, palietusi net ir aktualiausias dabartinio gyvenimo problemas. Parodai buvo surengta apie du šimtus naujausių akvarelių. Savo akvareliams parodon įsijungė net ir Vincas Kirsarauskas, Vytautas Šatas, Leonardas Tuleikis bei kiti pasižymėję tapytojai. Daugiausia akvarelių parodai parūpino vilniečiai jų meistras — Kazys Abramavičius, Ignas Budrys, Eduardas Urbonavičius. Kūrybingi buvo Kauno atstovai — Osvaldas Jablonskis, Algirdas Lukštas, Petras Stauskas. Keliolika akvarelių atvežta iš Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių ir kitų Lietuvos miestų.

Naujų patalpų ir pagausėjusių lankytojų susilaukė Kražių istorijos muziejus. Kražių kraštotyrininkai, vadovaujami mokytojo Edvardo Dirmeikio muziejui yra surinkę apie 2,600 rodučių, kurie dabar išdėstyti septyniuose kambariuose. Muziejaus lankytojai susipažįsta su Kražiais

Savaitės įvykiai

Kinijos min. pirmininkas Li Pang pareiškė, kad Kinija nesistengia, jog Kambodijoj įsigalėtų Khmer Rouge valdžia. Jai geriausiai patiktų princas Norodom Sihanouk, vadovaujama keturių grupių koalicija.

Britanija nutarė atnaujinti diplomatinis santykius su Iranu.

Andrej D. Sacharovas, lankydamasis JAV, kritikavo Sov. S-gos numatytus konstitucijos pakeitimus, nes jie vienose rankose sukonzentruoja didelį galią ir galią privesti prie vieno asmens įsigalėjimą. Jis taip pat pasiūlė Sov. S-gai vienašališkai sumažinti ginkluotąsias pajėgas, nes jų tiek daug krašto saugumui užtikrinti nereikia.

Izraelio kariuomenė PLO konferencijos metu buvo aklinai uždariusi jo okupuotas arabų žemes, o Gazos ruožo gyventojams buvo uždraudusi išeiti iš namų.

Pietų Afrika, Angola ir Kuba galutinai susitarė, kad Pietų Afrika suteiktų nepriklausomybę Namibijai 1989 m. ir kad Kuba palaiapsniui atitrauktų savo karių iš Angolos per 27 mėn. Ši susitarimą turi patvirtinti susitariančiųjų šalių vyriausybės.

Izraelio kariai Gazos ruože nušovė 3 m. vaiką, bežaidžiantį gatvė. Iki šiol jie yra nušovę daugiau kaip 300 demonstruojančių palestiniečių.

Italija nutarė atitraukti savo karo laivus iš Persijos įlankos.

Siov. S-gai palengvinus emigraciją, tūkstančiai jos gyventojų užplūdo JAV konsularines įstaigas, o JAV dėl biudžetinių apribojimų nespėja emigracijos prašymų patenkinti.

— vienu seniausių Lietuvos raštijos centrų, jame XV š. įsteigtos Kražių kolegijos (gimnazijos) istorija nuo anų laikų iki dabartinių dienų. 1989 m. bus minima šios švietimo institucijos, 375 metų sukaktis. Senuosius laikus primena jos išlikęs bendrabutis. Lietuvos kultūros fondas archyviniam bei archeologiniams tyrimams ir pastato atnaujinimui paskyrė beveik 20,000 rb. Atnaujintam pastatui numatyta kultūrinė paskirtis. Kražių istorijos muziejuje yra nemažai medžiagos apie 1831 ir 1863 m. sukilimus, II D. karo ir pokarinius įvykius.

Juozo Tumo-Vaižganto 120 metų gimimo sukaktis bus minima ateinančiais metais. Jis gimė 1869 rugsėjo 20 Malaišių kaime prie Svėdasų, mokėsi pradinėje Kunigiškių mokykloje, po mirties pavadintoje jo vardu. J. Tumo-Vaižganto mokykla dabar buvo atnaujinta. Jo vardą atgavo ir tiltas, per Šventosios upę ties Žaliosios kaimu, kur yra Utenos-Anykščių rajonų riba. Tiltą puošė J. Zikaro sukurti rašytojo bareljefai, nuplėsti ir dingę neramiais pokario metais. Tada net ir J. Biliūno tėviškėje buvo dingęs antkapinis paminklas iš Zakapanės, paslėptas svirne. J. Zikaro sukurti J. Tumo-Vaižganto bareljefai nebuvo surasti. Senąjį tiltą pakeitė naujas tiltas su senojo turėkliais ir bareljefams skirtais skydais. J. Zikaro dukros išsaugotos bareljefo formos leido išleisti naujus J. Tumo-Vaižganto bareljefus, rugpjūčio 19 pritvirtintus prie skydų.

Dail. Bronius Uoginis mirė rugsėjo 3 savo vardinį dieną. Velionis gimė 1913 sausio 2 dabartinio Pasvalio rajono Grūžių kaime, 1932-40 mokėsi Kauno meno mokykloje pas P. Kalpoką ir A. Varną, o 1941-43 tapybos žinias gilino pas J. Vienožinskį Vilniaus dailės akademijoje. Dėl Lietuvą užgriuvusių istorinių bangų jam teko ginti du diplominius darbus: Kaune 1941 m. ir Vilniuje 1943 m. Pagrindinis velionies dėmesys teko tapybai, nors reikėsi ir grafikos srityje, dirbo dėstytoju Vilniaus dailės

Atlanto vandenyne siautusi audra perlaužė prie Nova Scotia buvusį 65,000 t. britų tanklaivį Odyssey ir sukėlė gaisrą. Visa laivo 21 žmogaus įgula žuvo.

Afganistane veikiančių 7 partizanų grupių susivienijimo vadas Burhamaddin Rubbani paskyrė komisiją tartis su Sov. S-ga dėl karo belaisvių grąžinimo. Partizanų rankose tebėra 313 belaisvių.

Aleksandr Dubček, Čekoslovakijos pavasario pradininkas, atvykęs į Italiją, kur jam buvo suteiktas garbės daktaro titulas, pareiškė, kad jo reformos būtų įvykusios, jei pašalinės jėgos jų nebūtų sutrukdžiusios.

Šimtai tūkstančių korėjiečių demokstruodami pradėjo reikalauti, kad buvęs Pietų Korėjos prezidentas Chun Doo Hwan būtų areštuotas už korupciją.

institute ir teatro dailininku. Labiausiai pasižymėjo portretais ir peizažais. Jo portretų galerijoje yra žymieji rašytojai ir teatro menininkai — J. Grušas, I. Simonaitytė, G. Kaukaitė, A. Dvairionaitė, J. Miltinis, J. Graičiūnas, K. Kymantaitė. Klasišką tapo velionies sukurti Vilniaus peizažai — "Pokario griuvėsiai Muziejaus gatvėje" (1944) ir "Apleista turgavietė" (1944). Peizažuose velionis paliko ir daug lietuviško kaimo vaizdų, kuriuose lyriniu susimąstymu dvelkia pilkas dangus, ramios saulės apšviesti laukai ir medžiai.

Vilnius konservatorijos solinio dainavimo katedra gyvenimui išleido operos dainininkus: Aušrą Cicėnaitę, Egidijų Mažintą, Gražiną Miliauskaitę ir kamerinę dainininkę Dalią Mi-

notaitę. Konservatorijoje dainavimas dirba Vilniaus operos ir baleto teatro vyr. rež. Rimantas Siparis ir dirigentas Vytautas Viržonis. Jiedu su koncertmeisterė Jūrate Paliūnaite paruošė italų klasiko G. C. Mennotti operos "Telefonas arba Meilė trise" spektaklį, įjungdami tris būsimojus operos solistus: sol. Vladimiro Prudnikovo auklėtinės Gražiną Miliauskaitę, Aušrą Cicėnaitę ir sol. Vacio Daunoro auklėtinį Egidijų Mažintą. Spektaklį nufilmavo ir rodė Lietuvos televizija. Ji taipgi šiltai sutiko Liškiavos gyventojai. Ten surinktos lėšos buvo paskirtos Kernavės pilies atstatymui. Naujieji solistai A. Cicėnaitė ir E. Mažintas dirbs Kauno muzikiniame teatre, G. Miliauskaitė — Klaipėdos muzikiniame teatre.

S. L. K.

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

teismo dienai, atsisakė, neoficialiai motyvuodamas, kad Kauno zonos KGB viršininkas Bagdonas neleidžia.

Nežiūrint eilės liudininkų, kurie visi paliudijo, kad gydytojas I. Rudaitis ir jo sūnus Ažuolas Rudaitis čia pastoviai gyveno, 1987 m. birželio 4 d. Lenino rajono Liaudies teismas teisėjaujant teisėjai Blaževičiui, priėmė sprendimą išskeldinti Izidorijų ir Ažuolą Rudaičius iš buto esančio Žemaičių g-vėje Nr. 12, nesuteikiant jokio gyvenamo ploto.

Reikia manyti, kad po 1984 m. kratos ir grasinimų čekistai, matydami, jog gydytojas I. Rudaitis nepalūžo (rašė prisiminimus, sekė (s) politinius įvykius, gyveno tikro kataliko — lietuvių gyvenimą; lankantis čekistui Rusteikai, pokalbiai taip pat nevyko KGB norima linkme), nutarė senelį gydytoją dar labiau pašantažuoti — o gal palūš, pradės gailėtis buto, išsigąs ir saugumas galės susikalbėti ar neatlaikys tokio moralinio ir materialinio šantažo.

Langva pasukti sovietinius įstatymus kur nori čekistai

Žinoma, kaip ir visada, žarijas saugamas žarsto kitų rankomis. Ir šiuo atveju: Butų valdyba, milicija, deputatas Kavolis ir kiti — tai tik įrankiai jų rankose. Prokuroras Vilimas pradžioje dar bandė Butų valdybai išskelti baudžiamąją bylą, tačiau jam buvo išaiškinta, kad I. Rudaičio negalima ginti — jis sovietinės valdžios priešas.

TSRS įstatymai stovi ant slidaus pagrindo todėl juos nesunku pasukti ten, kur nori KGB. Taigi, šantažas prieš gydytoją I. Rudaitį tebesitęsia.

Kišasi ir į klierikų pareigas

Kaunas., 1987 m. kovo mėnesį Kunigų seminarijoje viceformarijumi buvo paskirtas III kurso klierikas E. Merkys, o viceklebonu klierikas M. Juršėnas.

Paskirtose pareigose jie išbuvo tik... vieną dieną. Apie šiuos paskyrimus sužinojęs įgaliotinis P. Anilionis įsakė paskirtas pareigas sukeisti — E. Merkys turės būti viceklebonu, o M. Juršėnas — viceformarijumi.

Ne tik į kunigų, bet ir į klierikų pareigybinis skirstymus jau emė kištis valdžios pareigūnai; ir tai šalyje, kur Bažnyčia atskirta nuo valstybės.

Gąsdina parašų rinkėjus

Mirolavas (Alytaus raj.), 1987 m. birželio 7 d. per Sekmines Mirolavo bažnyčioje vyko kun. Kazimiero Gražulio primocijos. Tą dieną šventoriuje buvo renkama parašai po kreipimusi į TSKP CK Generalinį sekretorių, prašant paleisti iš tremties

vyskupą J. Steponavičių ir įkaltintus kunigus; eilę metų Mirolavo parapijoje dirbusį kun. A. Svarinską, S. Tamkevičių bei J. Matulionį.

Apylinkės pirmininkas Rubliauskas, gąsdinodamas po šventorių, vaikštinodamas rinkėjus. Iš vienos moters atėmė pareiškimo tekstą, po kurio jau buvo pasirašę aštuoni asmenys.

Neduođa leidimo statyti kryžių

Veiveriai (Prienu raj.). 1987 m. birželio mėnesyje. Veiverių bažnyčių šventoriuje buvo pastatytas kryžius Lietuvos Krikšto 600 metų Jubiliejui atminti. Tuoj po kryžiaus pastatymo Veiverių klebonas kun. K. Škučas buvo iškviestas į rajono vykdomąjį komitetą, kur buvo išbartas, kad be valdžios leidimo pastatė kryžių.

Kunigas paaiškina, kad šventoriuje ir kapinėse, kiek jis žinąs, kryžių galima statyti ir be specialaus valdžios leidimo, jis taip jau daręs ankstesnėse savo parapijose ir niekas už tai jo nebaudė.

"Todėl, kai už šį nusikaltimą būsite iškeltas į kitą parapiją, teks pranešti to rajono valdžiai, kad jūs esate užkietėjęs įstatymų laužytojas", — pareiškė vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas, kartu paaiškino, kad leidimą statyti kryžių tikriausiai, jei tik būtų laiku kreipėsis, būtų gavęs ir kaip pavyzdį paminėjo Prienu kleboną kun. Užupį, kuris 1984 m. yra kreipėsis į rajono valdžią, kad šventoriuje leistų pastatyti koplytstulį, esą toks leidimas buvo duotas tik klebonas vėliau persigalvojo ir koplytstulpio šventoriuje nestatė — jį pastatė pačioje bažnyčioje, o leidimas galioja net ir dabar — praėjus trims metams, jis vis tebeguli pas rajono architektą.

1984 m. leidimo statyti koplytstulpį Prienu klebonui niekas nedavė. Išgirdęs tokius valdžios pareigūnų plepalus, kun. Užupis nuskubėjo pas rajono architektą — gal bent po 3 metų galės šventoriuje pastatyti koplytstulpį šv. Kazimiero Jubiliejui atminti. Rajono architektas paaiškino, kad visos kalbos apie buvusį ar esamą leidimą tik muilo burbulas.

Tuo ir baigiame susipažinimą su Liet. Kat. Bažnyčios Kronikos Nr. 74. Kitame Darbininko numerio pradėsieme apžvelgti Kronikos 75 numerį.

Spauda yra pats svarbiausias ginklas, kovojant dėl mūsų tautos laisvės. Paremk ją savo auka!

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road, East Northport, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 718 441 - 2811.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visoje miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Telxelra, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušo kiljentalis.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortel. Daila Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

ROMAS PETRAUSKAS, finansų patarėjas, dirba su Shearson Lehman Hutton, 14 Wall St., 9th Fl., New York, N.Y., 10005. Registratas prkrti ir parduoti akcijas, bonus, Govt. Bills, fondus, commodities, aukšę, sldabrę, gyvybės apdraudimą, annuities, atidaryti IRA planus ir banko sertifikatus. Suinteretuoti skambinkite 212 306 - 0683 arba 800 221 - 5734.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIOJŲ PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM. 90.5 Worcester, MA. Treč. 8 - 9 PM. Penkt. 7:30 - 8:30 PM. Eduardas Mellus, Jr. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. T. 617 753 - 7232.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11384. Tel. 718 229-9134.

NEW JERSEY, NEW YORK, CONNECTICUT — "Lietuvos Atsiminimai", ketvirtadieniais nuo 7 iki 8 val. vak. iš WNYM 1330 AM. Pirmd. 6 - 7 val. vak. iš WSOU 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Direkt., 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel 201 753 - 5636.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM bar. 98.0. Vedėjas Petras Višcins, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. 617-586-7209.

LITHUANIAN COOKERY

In English, 316 pages, price 10 dol.

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugam amerikietim. Knyga su plastikiniu aplanku. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 10 dol. Persiuntimas ir Postage 1 dol.

Vardas, pavardė
Numeris, gatvė
Miestas, valstija, Zip

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3130

TAI MŪSU VIENINTELĖ VIETA —
— GAUSI PARODU SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

Gintė Damušytė, Lietuvių Informacijos Centro vedėja, Romoje kalbasi su kun. Alfonsu Svarinsku.

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd. Editorial Office 718 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 cents.POSTMASTER: Send Address Change to DARBININKAS, 341
Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. ISSN 0011-6637

Redaguoją REDAKCINE KOMISIJA

Pradėkime iš anksto

Lietuvoje įvykiai keičiasi taip greitai, kad nespėjame apsižvalgyti bei tiksliai orientuotis. Buvo viskas nustovėję, kas kartojosi metai iš metų. Žinajome rezolucijas, išsireiškimus ir pasmerkimus. O dabar — daug dalykų neaiškų ir nežinia, ar greitai jie paaikšės.

Tačiau viena aišku, kad taip toliau negali būti. Taip sako jie patys, kurie kalbėjo Gedimino aikštėje, iškeliant vėliavą arba pradėdant persitvarkymo sąjūdžio suvažiavimą. Tauta suprato, kad taip gyventi nebegalima. Bet kaip reikės tai tautai gyventi? To niekas dar nežino. Tauta dar turės nueiti ilgoką kelią, kol atgaus nepriklausomybę.

Pradžią padaryta. Nužengti keli žingsniai. Yra šiek tiek daugiau laisvės. Ir tai jau gerai. Dabar būtinausia iškovoti tautai kiek galima daugiau ekonominės ir kultūrinės laisvės. Kas bus iš to, jei turėsime vėliavą, o aplinkui bus tik skurdas, viskas bus išvežama į Rusijos gilumą ir už tai gausime tik surūdijusias kapeikas. Tik ekonominė laisvė, savos bendrovės ar kooperatyvai, savą prekybą įgalins žmones atsistoti. Lietuvis moka dirbti ir moka organizuotis.

Būtina ir religinė laisvė. Dabar ateistai trimituoja į visas puses, o tikinčiuosius ant akmenų klumpo ir diržu dar pašveičia. Ateistai savo spaudą vežą tonomis, o katalikai neturti nė skiautelės.

Ir čia reikia veikti išmintingai, nesikarščiuoti, kad vėl būtų įteisinta lietuviška kultūra ir lietuviškas religingumas.

Reikia pravėdinti ir kultūros reikalų aruodus. Juk metai iš metų nurodinėjo didysis brolis, kaip rašyti, kaip tapyti, kokias dainas dainuoti. Tas iškraipė mūsų normalią kultūros tėkmę.

Ir čia reikia protingai pergrupuoti, perorganizuoti kultūrinę veiklą, kad ji būtų išsiaiščiavusi.

Išėjimas lietuviams daug padėjo, kad atsirado toks tautinis atgimimas. Išėjimas organizuota veikla, informacijos teikimas, lietuviškumo ugdyimas ir palaiškymas, didžiulė Kronikos įtaka visa tai ir sukėlė naują pavasarį. Išėjimų pareiga nesikarščiuojant ir toliau gilinti tą veiklą. Kai iš čia šaukiama, reikalaujama, nemanykit, kad okupanto tas neerzina. Jie priversti reaguoti ir pataisyti tą vietą, kuri labiausiai yra puolama. Tai pareikalas išėjimų lietuvių daug didesnio apdairumo, geresnės taktikos, susiklausymo.

Ir mūsų nepriklausomybės šventė ne taip toli. Kai esame atsidūrę naujųjų įvykių šešėlyje, reikia ir čia pakeisti minėjimo charakterį ir tvarką. Reikia atsinaujinti. Tai nėra taip lengva, kad esame pratę mąstyti senomis formulėmis.

Dabar Lietuvos reikalus nepaprastai gerai pažino visas pasaulis. Tiek pridėta visokių straipsnių, informacijos. Paruošta dirva kaip niekada. Kai nueisime į kokias laikraščiu redakcijas, jau nereikės ten maldauti, pristatyti, kad mes tokie ir tokie. Tik mūsų nunešta medžiaga turi būti gerai paruošta.

Reikia paskleisti dar stipriau informaciją, apie krašto padėtį paruošti naujus pranešimus, panaudojant darbiui čia išaugusią ir išsimokslinusią kartą. Jaunimas dabar ypatingai nori dirbti, prisidėti prie šių dienų įvykių analizavimo, naujos veiklos. Padėkime jiems.

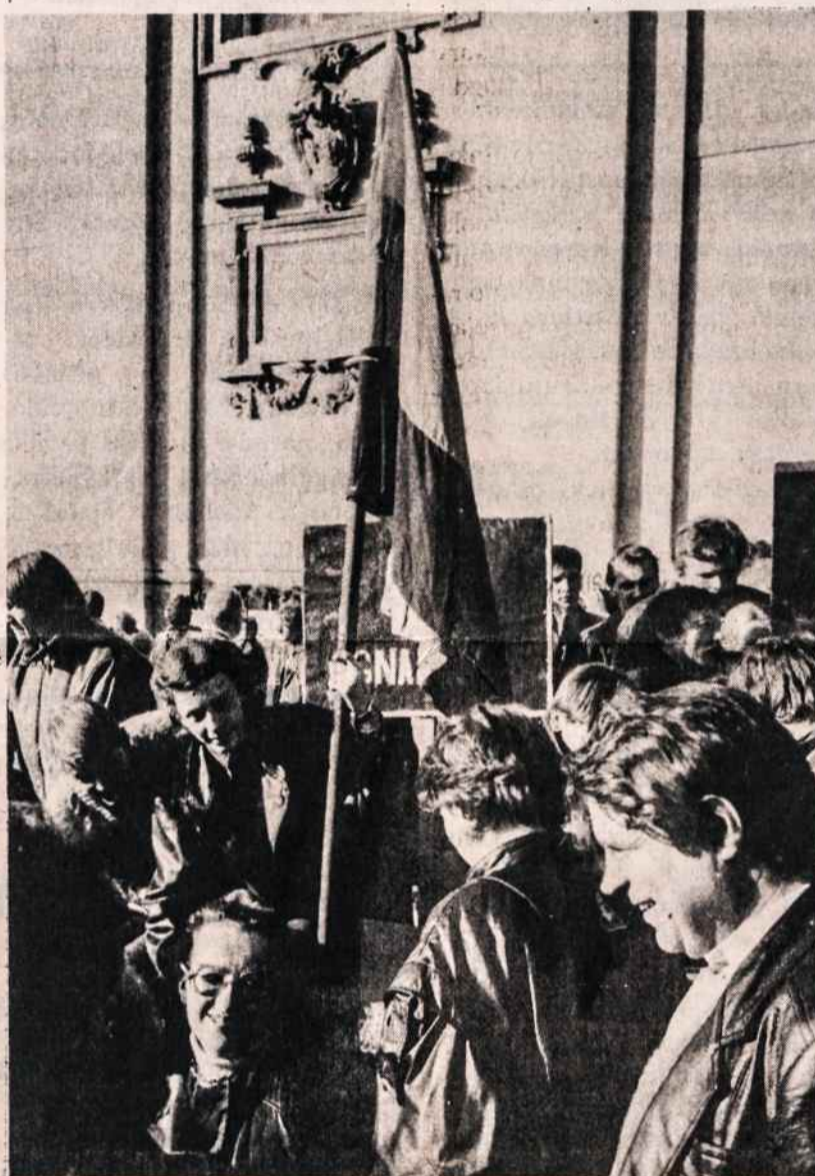
Į minėjimus įjunkime ir vaizdžiuosius rodomą. Vaizdžiuosius jau yra atvežta. Ir tikrai

Lietuvoje lankiausi nuo rugsėjo 30 iki spalio 3, kad ten išklaudyčiau pirmą tarptautinį džiaz festivalį — "Jazz Forum '88". Festivalis vyko lietuvis sotinėje Vilniuje, kuris tada virto Europos džiaz scena. Džiaz mėgėjai turėjo progos pirmą kartą išgirsti garsius Amerikos, Olandijos, Vakarų Vokietijos muzikus.

Toks svarbus kultūrinis rytų ir vakarų įvykis vaizdžiai parodo, kad veikia "perestroika". Ne taip seniai avangardo muzikai Sovietų Sąjungoje galėjo lankytis tik

įspūdingai nuteiks publiką, kai pamatys kaip buvo iškelta vėliava Gedimino pilies bokšte! Tai įvykiai, kurių niekada negalima užmiršti.

Minėjimus rengia dažniausiai Amerikos Lietuvių Taryba. Jei kur tos tarybos yra pavargusios, neturi žmonių, tegu iniciatyvos imasi Lietuvių Bendruomenė ar kas kitas. Kas tik gali, tegu tik rengia, kad tik būtų didesnis triukšmas, didesnis reagavimas. Nepasiduokime rutinai, nuovargiui. Dirbkime, krutėkime Lietuvos labui!

Su lietuviška vėliava publika ties Vilniaus katedra, kai ten badavo, kad paleistų politinius kalinius.

NAUJI LAIKAI, SENOS VĒLIAVOS
TURISTĖS ĮSPŪDŽIAI IŠ VILNIAUS

FRANCES VAŠKIŪTĖ

kaip turistai ir ten galėjo koncertuoti nelegaliai.

Visi lietuviai, su kuriais man teko kalbėtis, deda visas viltis į Gorbačiovo reformas ir į sovietinės bendruomenės pertvarkymą. Jie visi siekia gauti didesnę ekonominę politinę ir kultūrinę laisvę. Visame Vilniuje žmonės pasirašo peticijas, geltona, žalia, raudona "Sąjūdis Lietuva" ženklukus nešioja švarko atlape, visur rodo kadaise draudžiamą tautinę vėliavą, nesibijo nei mušimo, nei areštų, kad tik laikai pasikeistų. Žmonės kalba laisvai, privačiai ir viešai, be jokios baimės, kad kas juos seka.

Spalio 2, sekmadienį, prisijungiau prie tų šimtų žmonių, jaunų, senų šeimų su vaikais, visi bangavome į Gedimino aikštę. Negalėjau net savo akimis tikėti. Dauguma rinkosi prie katedros pastatytos trobelės —

būdelės. Ta būdelė buvo papuošta trispalve vėliava, pakabintas Vytis. Ten buvo Petras Cidzikas, paskelbęs bado streiką, kad paleistų iš kalėjimo politinius kalinius. Ant tos būdelės sienos buvo dažais užrašyta — "Rusai eikite namo!"

Cidzikas pats buvo nubaustas už antisovietinę veiklą ir buvo ketverius metus darbo lageryje. Tai buvo jo antras bado streikas. Pirmasis buvo nuo rugpjūčio 17 iki 23. Bado streiką nutraukė tada, kai vyko persitvarkymo sąjūdžio mitingas ir kai buvo pažadėta išleisti tris politinius kalinius.

Aštuoni pilietiniai kaliniai — Viktoras Petkus, Balys Gajauskas, Gintautas Iešmantas, kun. Sigitas Tamkevičius, Boleslovas Ližūnas, Petras Gražulis, Jonas Pakuckas ir Valdemaras Kareliūnas buvo nubausti ir uždaryti darbo lageryje, kiti psichiatrinėse ligoninėse. Nubausti nuo 5 iki 10 metų.

Dabar, kai gauta daugiau laisvų, žmonės mielai aikštėje pasirašinėjo peticiją, kad kalinius paleistų.

Žmonės rinkosi prie katedros, kur buvo pakabinta daug plakatų, piešinių, kurie pajukė Staliną, miliciją, protestavo, kam muša demonstrantus, kaip buvo rugsėjo 28 demonstracijose. Buvo plakatų, kur buvo parašyta: "Žudikų daliniai šalin iš Lietuvos". Kitur buvo parašyta "Milicija — valstybės veidas", ten buvo nupiešta figūra su svastikos ženklais.

Žmonės pasirašė peticiją, kad tie milicininkai, kurie užpuolė demonstrantus, būtų patraukti atsakomybėn.

Perskačiau kitą plakatą — "Už jūsų ir mūsų laisvę". Tas pats buvo parašyta ir rusų kalba. Kitur įrašyta: "Reikalaujame visus 1941-1953 m. m. trėmimus paskelbti neteisėtais". Mažam, gėlėm papuoštam plakate ranka buvo įrašyta: "Leiskite atvykti Šv. Tėvui".

Bijosi lietuviškojo
Chernobilio

Kitas plakatas buvo skirtas Ignalinos atominėi elektros jėgainei. Juodame fone buvo nupieštas baltas kryžius, iš abiejų

pusių raidės A — E. Tos raidės įsijungia į įrašą — "Reikalaujame tarptautinės komisijos Ignalinos Atominėi elektrai".

Daug žmonių kalbėjo, kad šį atominę jėgainę yra kur kas pavojingesnė nei Chernobilis. Todėl ir turi atvykti tarptautiniai ekspertai, kurie lieptų valdžiai stotį išvalyti arba visai uždaryti. Žmonės stovėjo eilėje, kad galėtų pasirašyti šią peticiją.

Vaikščiojau aplink minią ir fotografavau žmones ir plakatus. Norėjau nufotografuoti jauną vaiką su lietuviška vėliava. Pradžioje jis nenorėjo, paskui pasitraukė atokiau ir leidosi fotografuojamas. Nufotografavus, jis tuoj išsigandęs pasitraukė. Po kelių minučių, jis vėl pasirodė su dviem draugais. Angliškai jis paklausė, ar aš iš Amerikos. Tada jie visi papasakojo, kas dėjosio šioje Gedimino aikštėje spalio 28, kada iš Minsko buvo pašaukti milicijos akademijos kadetai demonstrantams išsklaidyti. Vietinė milicija atsakė persekioti ramius demonstrantus, todėl ir reikėjo šaukti iš toliau miliciją. Minia šūkavo prieš miliciją nukreiptus šūkius. Milicija mušė žmones su guminėmis lazdomis, moteris tempė už plaukų, grūdo į milicijos mašinas. Ir tie vyrukai parodė rankas, kur gavo muštį.

Naktį 4:40 v. iš ryto vėl atvažiavo trys policijos autobusai, apie 5-7 džipai, pilni milicijos. Jie vėl puolė minią, daug demonstrantų areštavo. Tie vaikinai prašė, kad žmonėm praneščiau, kas čia dėjosio. Vietinė spauda rašė, kad jie esą kalti, nes neturėjo teisės demonstruoti. Bet tai netiesa. Buvo duotas leidimas surengti demonstraciją atokiau nuo Gedimino aikštės, bet žmonės vistiek čia susirinko ir buvo sumušti.

Paklausiau jo vardo. Jis tuoj atsakė "Paulius". Gal būtų pasakęs ir savo pavardę, bet aš nenorėjau jo įsgadinti, kad nepatektų į kokį pavojų.

Kitą dieną išvažiavau iš Lietuvos.

Šių įspūdžių autorė gyvena Šveicarijoje, moka lietuviškai kalbėti, bet rašyti sunkiau sekasi. Ir šiuos įspūdžius ji parašė angliškai. Įspūdžius baigė žinia. (nukelta į 4 psl.)

Iš kelionės tik asilas
regrįžta arkliu

II APAŠTALAS PAULIUS

ANTANAS RUBŠYS
MANHATTAN COLLEGE

KIPRE 21

Pusskritulis viršuje platus, o apačioje siaurėja, tapdamas apskrita scena su pakyla, kuri atskiria teatrą nuo status skardžių. Stogo teatras neturi. II a. po Kristaus romėnai teatrą atnaujino, pritaikdami jį savo pomėgiams, o III a. teatrą perdėrė ir areną sportui bei gladiatorių imtynėms.

Turistų grupės, susėdusios ant sėdynių nuožulniajame pusskritulyje, godžiai klausosi gidų aiškinimų. Girdžiu rusiškai kalbantį gidą. Nejaugi? Grupė jaunų, margai apsirengusių vyrų būriuojasi apie senovę gidą. Jis pasakoja apie Kurioną ir istorinę Kipro salos panoramą. Sėsteliu netoliese. Atrodo, kad šie vaikinai yra Sovietų laivyno Viduržemio jūroje kareiviai. Pasinaudodami poilsiu skirtu laisvu laiku, susipažįsta su pasauliu, kuriame jiems tenka atlikti savo tarnybą. Veidai saulės nurudinti, daugumas šviesaplaukiai, ūgiu bemaž kiekvienas viršija

kresnus kipriečius. Norėjęsi paklausti ar nėra lietuvių, žemaičių... Dairaus į juos, o jie į mane. Klausimų gidui neduoda. Pabaigus aiškinti, nesikalbėdami pakyla.

Teatras ir graikų kultūra

Teatras graikams buvo šventovė. Teatras nebuvo vien tik vieta, bet ir pats vaidinimas, scena su dekoracijomis, grimavimas, kostiumai, rolės ir artistai. Mums teatras yra pramoga. Graikams teatras turėjo religinį pobūdį, nes tarnavo religiniam poreikiui. Teatro ištaka buvo apeiginis Dioniso, augalijos dievo, mirties ir atgimimo šventimas. Dioniso garbinimu buvo įsijungiami į bendruomenę.

Graikams teatras turėjo būti statomas ypatingoje vietoje. Kuriono teatras, pastatytas pajūrio skardyje, atveria akims akiračio tolumą ir padeda išgirsti savo širdies polikius pakrantėje lūžtančių bangų nerime.

Nūdien einama į teatrą gražiai laiką praleisti, graikai ėjo į teatrą dvasinių vertybių kurti, nes teatras savo vaidinimo turiniu ir kalba kaip niekas kitas kristalizavo žmogaus pasaulį. Artistai scenoje išgyvena ir išreiškia gyvenimo problematiškumą ir dramatiškumą.

Sofoklio, Euripido, Eschilo dramos ir tragedijos kristalizuoja žmogaus būties matmenis. Drama ir tragedija įvairiomis apreiškimais padeda suvokti dviejų žmogaus pasaulio pradų — gėrio ir blogio — kovą, pasireiškiančią žmoguje, suvokiamą ir išgyvenamą kaip abejonę, viltis, ryžtas, kančia, džiaugsmas, tiesos atskleidimas. Žmogaus būtis — nuolatinis pasirinkimas. O teatro turinys ir kalba prašnekindavo graikų tuo, kas daro žmogų žmogumi, — dalykais, kuriems ne tik galima, bet ir reikia atsidėti.

Graikų kultūra jungė 3 pastatus ir poreikius į visumą: teatrą, šventovę, sporto aikštę. Mat teatro žiūrovo būklė toli gražu ne visada duoda gerų rezultatų, nes ten, kur neįtvirtinamas gėris, įsitvirtina blogis. Graikai, tiesa, sielojosi dėl Būtinumo — lemtingosios Anankės — žmogaus gyvenime, bet jie nuvokė, kad gamtos ir žmogaus pasaulių vystymasis nėra tapatus. Kad taptum ir išliktum žmogumi tarp žmonių, anot graikų, būtinos ne

tik išorinės sąlygos, bet ir nuolatinė vidinė pastanga neatsiejama nuo būklės ir savęs suvokimo, apsisprendimo, veiklos. "Gnosce seauton!" "Pažink save! įrašas puošė Delfų tarpdurį.

Klasikinė tragedija —
kosminė tematika

Pirmykštis religinis graikų dramų pradai — gamtos mirtis ir atgimimas — darė žiūrovus jautrius kosminei tematikai. Ji yra perdėm savita klasikinei tragedijai. Tragedija yra įdomus žodis. Graikiškai tragoidia: tragos — "ožys" ir oide — "giesmė", — "ožio giesmė". Mat artistas buvo aprengiamas ožio kailiais. Tragedija, dramos for-

ma, sudaro Vakarų raštijos šerdį. Jos turiniu yra žmogus — neeilinis žmogus, bet asmuo su sumanumu ir charakteriu, bendruomenės vadas. Jis tampa auka kliūčių, kurias jis turi bandyti pašalinti iš gyvenimo. Dažnai jam tenka pralaimėti dėl tragiško prado savyje.

Įdomu, kad tragedijų pradžia siejasi su V a. prieš Kristų festivaliais Dioniso garbei. Kiekvienos tragedijos turinį sudaro būklė ir veikėjai, paimti iš mitologijos. Tragedijų atomazga yra didvyrių katastrofa, — įvykis su tragiškais pasekmėmis. Išmiasius, mus pasiekusios tragedijos raštiją sudaro Eschilo trilogija Oresteia, Sofoklio Edipas karalius

Nikosija. Nukryžiavimo scena Šv. Jono Evangelisto šventovėje. Nuotr. kun. prof. A. Rubšio

ir Euripido Trojos moterys.

Sėdėdamas Kuriono teatre po atviru dangumi ir žiūrėdamas į toli mėlyname pajūryje, su malonumu prisimenu gimnazijos mokytojus, kurie mokė skaityti graikų tragediją. Tragedijos žanro analizė padėjo atkreipti dėmesį į esminę tragedijos poveikį: žiūrovas, įsijungdamas į dramą, duoda kryptį sau — užuojautai ir nerimui gyvenimo žaidre.

Romėnai mėgo komediją ir
farsą

Romėnai Kuriono teatrą pritaikė savo pomėgiams. Slinkimas nuo tragiškos dramos ir domesys teatro pastato architektūriniam iškilumui ženklina jų erą. Tiesą sakant, romėnai niekuomet nesidomėjo rimta drama, bet tenkinosi romantiška komedija su farsu pradū. Komedija iš esmės siekia žmogų pralinksminti. Priešingai tragedijai, siekusiai įjungti žiūrovą į užuojautos ir nerimo jausmus, komedija stengėsi užimti žiūrovą, aplamai, kandžia visuomeninių papročių bei institucijų iškoveikimu, — kandžia kritika ir pajuoka. O farsas, būdamas lengvo, žaismingo turinio, dažnai juokdariusių išsiskokimų bei storžieviškų juokų, romėnams buvo itin patrauklus.

(Bus daugiau)

TAUTODAILĖS DIENOS PHILADELPHIJOJ

Spalio 15 - 16 Lietuvių Tautodailės Instituto (LTI) Philadelphijos skyriaus valdybos iniciatyva Kultūros Centre buvo surota lietuviškų juostų paroda ir supažindinimas su dail. Anastazijos ir Antano Tamošaičių knyga *Lithuanian Sashes* (Lietuvių juostos). Didžioji mūsų tautodailės puoselėtoja Tamošaitienė buvo išstaciusi 60 įvairaus dydžio bei audimo technikos juostų ir vieną seną kilimėlį, susiūtą iš lietuviškų juostų.

Kataloge eksponuotos juostos buvo sunumeruotos ir suskirstytos pagal atskiras Lietuvos dalis: Aukštaitiją, Vilniaus kraštą, Dzūkiją, Kapsus, Zanavikiją, Žemaitiją, Mažąją Lietuvą. Jų tarpe buvo ir labai senų, siekiančių net 18-tą amžių Tamošaičių nepriklausomybės laikais rastų Lietuvos kaimuose. Daugumą sudarė jau išseivijoję austos juostos. Aplamai didžiausia kolekcija reprezentavo Dzūkiją.

Stebint eksponatus, išryškėjo juostų audimo raida, raštų bei spalvų kaita ir audimo būdai. Vienok, nežiūrint kokiais laikotarpiais juostos austos, nenukrypsta nuo senovinių raštų spalvų savitumo.

Kelioliką juostų, kaklaraiščių ir knygai perskirti juostelių buvo išstaciūs ir Genovaitė Maciūnienė, mūsų skyriaus pirmininkė. Graži juostų paroda reikiama dėmesio susilaukė ne tik iš moterų, bet ir iš vyrų.

Labai įdomi buvo Tamošaičių paruošta vaizdajuoste, pavadinta "Lietuviškos juostos". Tesėsi apie 25 min. Joje buvo demonstruojamos įvairiaspalvės juostos su įdomiais dailininko paaiškinimais.

Kitą dieną, sekmadienį, įvyko

supažindinimas su minėta Tamošaičių knyga. Apie ją platų pranešimą padarė Aldona Veselkienė, LTI centro valdybos vicepirmininkė. Ji pabrėžė, kad tai senai lauktas, ilgai ruoštas meninis ir mokslinis veikalas, apimantis lietuvių juostų istoriją, jų mitologiją, simboliką, dėvėjimo papročius bei jų audimą, pynimą ir įvairius kitus juostų gaminimo būdus. Ši knyga labai svarbi visiem, o ypač menininkams ir mokslininkams.

Tamošaitienė, papildydama Veselkienės pranešimą, dar pridėjo, kad juostos lietuvių liaudies lobyne mums yra itin svarbi tautodailės šaka. Jos naudojamos praktiškai ir kaip draugystės, laimės, pasisekimo ir meilės artimiesiems pareiškimai simbolis. Paprotys ypač atgijo nūdieninėje Lietuvoje. Iš užjūrio atvykę artimieji dažnai atvežė papuošiamus tautiniais juostomis.

Vieną gražią pačios austą juostą dailininkė padovanojo Genovaitė Maciūnienei, o kitą —

Philadelphijoje buvo surengta tautodailės paroda ir A. A. Tamošaičių knygos *Lithuanian Sashes* (Lietuviškos juostos) sutikimas. Iš k. skulpt. P. Vaškys, LTI Philadelphijos skyr. vicepir. R. Krūšinskienė, dail. A. Tamošaitienė, LTI Philadelphijos skyriaus pirmininkė G. Maciūnienė, LTI Vicepirmininkė A. Veselkienė ir Philadelphijos korespondentas Br. Vaškaitis. Nuotr. R. Stirbio

skulpt. Petriui Vaškiui, mūsų tautodailės skyriaus patarėjui. O. Maciūnienės austą kaklajuostą įteikė Broniui Vaškaičiui už lietuvių tautodailės garsinimą spaudoje. Be to, jam buvo padovanota ir labai vertinga knyga *Lithuanian Sashes*. Žinant, kad žurnalistų korespondentų darbai retokai yra įvertinami, buvo nemaža staigmena.

Gražiai praėjusių tautodailės dienų metu šią knygą įsigijo 16 asmenų. Anksčiau skyriaus valdybą ją išplatino 11 egzempliorių. Ateityje knygą bandys įpiršti mūsų miesto centrinei bibliotekai, mokslo įstaigom.

Ruošiamasi pagerbti du asmenis

Šiais metais Balfio valdyba vienoje įprastinių vajuos baigimo pietų gruodžio 4, tuoj po lietuviškos sumos Šv. Andriejaus parapijos salėje ruošia išleistas dail. Adalberto Staneikos monografijos sutiktuves. Jo kūrybą aptars Paulius Jurkus, o apie Staneiką, kaip asmenį, kalbės skulptorius Petras Vaškys, buvęs jo studentas.

Meninėje dalyje pasirodys

JUNO BEACH, FLORIDA

Popietė su B. Pūkelevičiute

Birutė Pūkelevičiūtė — išskirtina kūrėja. Ji poetė, romanų, novelių, apysakų rašytoja, aktorė, režisierė, dramaturgė, operų libretų vertėja. Studijavo Muzikos konservatorijoje. Dramos teatro studijoje, Universitete žurnalistiką. Periodikoje eiles pradėjo spausdinti 1944 m. 1958 m. išleido pirmąjį poezijos prozoje rinkinį *Metūgės*.

Rašytojas Antanas Vaičiulaitis apie šį rinkinį rašė, kad jį nusveria emocinis pradai, savos žemės lyrinės atšvaitės ir egzotinis vaizdingumas bei fantazija.

Kaip aktorė ji pasižymėjo įvairiose vaidinimuose, pagrindinėse rolėse, įsivavinusi ryškiai dramatinį koloritą. Jos režisuotų dramų kūrinių būdingiausi bruožai yra muzikinio ritmo ir poetinio-lyrinio elemento akcentavimas spektakliuose.

Už poeziją, dramaturgiją, romanus, noveles laimėjo 7 premijas. Ji ir literatūros vakaruose yra išskirtina, kaip vienas iš Lietuvos atvykęs žymus kultūrininkas pareiškė, jog mes tokios plačiašakės genialios kūrėjos-kūrėjo neturime.

Jai deklamuojant, skaitant raštijos ištraukas, pasakojant apie kūrybinį kelią, lyg muzikos tonais suskamba lyriniai žodžiai.

amerikiečių tarpe plačiai žinoma Carol Cheledin (Čeledinaitė) Alcoro, Ji su arfa paskambins kelis kūrinius. Kartu vyks dail. Staneikos darbų paroda.

Balfio valdybos ponios ruošiasi atsilankiusius nemokamai pavaišinti kava ir skaniais užkandžiais. Tuo, kad ir simboliškai, norima pareikšti padėką Balfio geradariam. Kartu bus pagerbtas ir Adalbertas Staneika bei monografijos autorius Feliksas Andriūnas. Visi kviečiami ir laukiami.

Bronius Vaškaitis

AUDRA
Travel
CORPORATION

"NAUJAMETINĖ"
gruodžio 27/88 - sausio 10/89
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kalna - \$2100 Kan.

"VASARIO 16-TOJI"
vasario 10-21
(Vilnius-Kaunas-Druskininkai)
AIR FRANCE Kalna - \$1989 Kan.

"PAVASARINĖ"
gegužės 14-26
(Vilnius-Kaunas)
FINAIR Kalna - \$2100 Kan.

"ŠVENTINĖ"
Birželio 30 - liepos 16
(Vilnius-Kaunas-Klaipėda)
FINAIR Kalna - \$2600 Kan.

"JUBILIEJINĖ"
liepos 14-25
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kalna - \$2220 Kan.

"GINTARINĖ PALANGA"
Rugpjūčio 11-27
(Palanga)
FINAIR Kalna - \$2350 Kan.

1989 m.
kelionės
LIETUVA

"SKAMBA, SKAMBA KANKLIAI"
Gegužės 26 - birželio 6
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kalna - \$2100 Kan.

"GEGUŽINĖ"
Gegužės 26 - birželio 12
(Vilnius-Kaunas-Klaipėda)
AIR FRANCE Kalna - \$2600 Kan.

"ŽOLINĖ"
Rugpjūčio 11-20
(Vilnius-Kaunas)
FINAIR Kalna - \$1999 Kan.

"BOBŲ VASARA"
Rugsėjo 6-19
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kalna - \$2150 Kan.

"RUDENINĖ"
Spalio 6-17
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kalna - \$1999 Kan.

[kelionės kalną (skaltyta): pilna kelionės kaina, mokesčiai, vizos mokesčiai, kelionės, sveikatos, gyvybės ir bagažo drauda. Visos kelionės lydimos patyrusių palydovų. Kainos garantuojamos — įmokėjus visus pilingus. Vietos garantuojamos — įmokėjus \$300 rankpinigių. (Po naujų metų numatomas kelionių kainų pakėlimas).

KVIEČIAME UŽSISAKYTI KELIONĘ DABARI
Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279
Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7, CANADA
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475068

LITHUANIA 700 YEARS

(IN ENGLISH, 458 PAGES)

Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir S. Lozoraicio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Puiki dovana kitataučiam ir lietuviam, naudojantiems tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuania 700 Years" už 18 dol. Persiuntimas — postage 1 dol.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, žemė

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE

VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros. Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

UŽEIKITE — ĮSITIKINSITE!

10 DIDŽIULIŲ KRAUTUVIŲ 10

New Yorke: 1654 2nd Ave., (85-86 St) — TR 9 - 3047	Ringwood, N.J. Alpine Deli — 1165 Greenwood Lake TPK 201 — 728 - 1646
Astorijoje: 28-28 Steinway St. — AS 4 - 3210	Farmington, CT.: Hans & Fritz Deli, 270 Farmington Ave. — 203 677 - 7000
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116	Danbury, CT.: Danbury Gourmet, 296 Main St. 203 - 744-6857
Franklin Square, L.I.: 981 Hempstead Tpk. 437 - 7677	Norwood, Mass.: Meat and Wursthau, 950 Boston Providence Highway, 617 762-9095
Ridgewood, N.Y.U.: Eddy's Prime Meats 71-72 Myrtle Av. — 718 821 - 7262	Wayne, N.J., 1234 Willowbrook Mall — 201-785-0542

NAUJAS PATARNAVIMAS NORINTIEMS PASVEIKINTI SAVO GIMINES AR DRAUGUS LIETUVOJE

Siūlome pasirinkti jums tinkamą sveikinimą Šv. Kalėdų ar Naujų metų proga:

Nr. 1
Didelė puokštė gelių
Dėžė šokoladinių saldainių
Parkeris ir kiti priedai \$50.00	Nr. 4
Devynios rožės
Dėžė šokoladinių saldainių
Du (2) buteliai šampano
Butelis degtinės
Parkeris ir kiti priedai \$75.00
Nr. 2
Septynios (7) rožės
Dėžė šokoladinių saldainių
Butelis šampano
Parkeris ir kiti priedai \$55.00	Nr. 5
Vienuolika (11) rožių
Dėžė šokoladinių saldainių
Du (2) buteliai šampano
Du (2) buteliai degtinės
Parkeris ir kiti priedai \$85.00
Nr. 3
Septynios rožės
Dėžė šokoladinių saldainių
Butelis šampano
Butelis degtinės
Parkeris ir kiti priedai \$65.00	

Sveikinimai gauti iki gruodžio mėn. 15 d. bus užtikrintai perduoti prieš Šventes. Kreipkitės — atsakysime visus jūsų klausimus.

ŽAIBAS
10401 Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
Telefonas: (312) 430-8090

NAUJI LAIKAI, SENOS VĒLIAVOS

(atkelta iš 3 psl.)

kurią ji skaitė šveicarų laikraštyje *Die Weltwoche* spalio 13. Ten aprašė to laikraščio korespondentas, kaip Gedimino kalne buvo iškelta Lietuvos trispalvė vėliava. Prisiminė ir tai, kad pirmą kartą lietuviška vėliava Gedimino kalne buvo iškelta 1919 metais.

Autorė yra čia gimusi ir užaugusi, niekada niekur nesimokė lietuvių kalbos. Kalbą išmoko tik

namuose iš tėvų, bet, lankydamą Lietuvą, pajuto reikalą parašyti tai, ką ji matė, kaip žmonės ten kovoja dėl tautos laisvės. Taip pat prie savo rašto pridėjo ir dvi nuotraukas, kurias čia spausdiname.

Nuoširdžiai dėkojame šiai Amerikos lietuvaitėi, gyvenančiai dabar Šveicarijoje. Neužmirškite Lietuvos vėl ją aplankykite ir mums parašykite. (Red.)

Plakatas Vilniaus demonstracijose. Įrašyta, kad reikalauja tarptautinės komisijos, kuri ištirtų Ignalinos atominės stoties veikimą.

ASTRO INTERNATIONAL

Electronics that can be used worldwide
110-220V PAL-SECAM-NTSC

- ✓ Televisions
- ✓ Video Cassette Recorders
- ✓ Video Cameras
- ✓ Stereo Systems
- ✓ Telephones
- ✓ Appliances

1408 Centre Street
Boston, MA 02132
617-323-6993

(nukelta į 5 psl.)

IŠSIPILDŽIUSIOS SVAJONĖS

PETRAS ULIANSKAS -
ULĖNASLietuvos kariuomenės sa-
vanorio prisiminimai, iš-
spausdinti 1929 m. Sava-
noryje.

-o-

Rašydamas atsiminimus, ma-
nau aprašyti ne vien tik pergy-
ventus karo nuotykius, bet iškel-
ti aikštėn ir tuos faktus, kurie
sukėlė norą eiti į savanorius.
Todėl savo atsiminimus noriu
pagrįsti tuo vidiniu pergyveni-
mu, kurį patyriau vaikystėje.

Ganydamas ramią bandą, pa-
stebėjau pietų pusėje toli toli,
už keletos kilometrų, vieškeliu
atjojančią kažkokią virtinę raite-
lių. Tai buvo rusų armijos ma-
nevrojančios kariuomenės da-
lys. Kariuomenė pasklido po visą
apylinkę. Tos manevruojančios
kariuomenės "mūšiai" man labai
patiko ir mane viliojo.

Vienais metais per linarautę
mano tėviškėje buvo sukviesta
nemaža talka. Talkininkai visada
būna jauni žmonės, o jaunimas,
nors ir sunkiai dirbęs, vakarais
dainuoja, linksminasi prie geltono
alučio.

Vakaras buvo nepaprastai ty-
lus, nejautei nė mažiausio vėje-
lio dvelkimo. Taip jaunimo dai-
nos aidėjo per plačius laukus. Jie
dainavo, kad vėly vakarėly bal-
nos juodberėly.

Tada gretimame kaime sugro-
jo kariškas orkestras. Grojo tran-
kų maršą. Jaunimo dainos ir tas
maršas pagavo mane. Tada aš
vieno tenorėjau — būti kareiviui,
bet tik ... Lietuvos.

Kelerių metų vaikinukas kaip
galėjo pagalvoti apie Lietuvos
kareivį? Buvau šį tą girdėjęs iš
Lietuvos istorijos, apie didingą
jos praeitį, didžiuosius kuni-
gaikščius. Girdėjau ir tai, kad ru-
sai žandarai gauda tuos, kurie
skaito lietuviškas knygas, pa-
rašytas lotyniškam raidėm.
Žmonės saugojosi žandarų, kny-
gas slėpė ir slapta skaitė.

Girdėjau ir patriotines dainas.
Nežinojau, kad tai buvo Antano
Baranausko parašyta. Ta daina
buvo — Nu Lietuva, nu, Daugu-
va.

Anei rašto, anei druko
Mum turėt neduoda;
Tegul, sako, bus Lietuva
Ir tamsi, ir juoda.

Ne taip skamba akmenėliai,
Patkavom daužyti,
Kaip vaitoja mūsų broliai,
Šiaurėn išvaryti.

Ne taip staugia platus
plentas
Gniaužas dilizonais,
Kaip vaitoja mūsų žemė
Po svetimais ponais.

Juno Beach

(atkelta iš 4 psl.)

Tai lyg neparrašytos Dešimto
lapo knygos žodžiai, tąsa po pa-
rašytų Aštunto ir Devinto lapų
romanų.

Literatūros popietė su rašyt.
Birute Pukelevičiūtė įvyks lapkri-
čio 26 d., 2 val. popiet Juno
Beach, Florida, Metodistų baš-
nyčioje, kuri yra vienoje lietuvių
kolonijos dalyje. Rengia Balfu
Juno Beach 141 skyriaus valdy-
ba: pirm. Halina Žitkienė, vice-
pirm. Jonas Mildažis, sekr.
Gražina Petrušienė, išd. Algis
Augūnas, narė Albina Pilypa-
vičienė. Tai bus Floridos Auk-
snio pakraščio auksinė kultūrinė
popietė, dvasinės atgaivos
žventė. Joje dalyvaus iš Chica-
gos atvykusi Balfu pirmininkė
Marija Rudienė.

-vk-

Ne taip puola drėgnas rūkas,
Kai dienele švinta,
Kaip gausingai mūsų brolių
Ašarėlės krinta.

Kad tu, gude, nesulauktum—
Ne taip, kaip tu nori,
Bus kaip Dievas duos, ne tavo
Priesakai nedori.

Tai ir privertė vaiką susimąs-
tyti: kam tie "ruskių saldotai",
kodėl ne lietuvių?

Jaučiau kažkokią Lietuvą ir ją
mylėjau, norėjau būti jos karei-
viu, dėl jos "vajeuoti", visiškai
negalvodamas apie karo
priežastis, tikslus, pasėkas.

Prasidėjus Didžiajam karui,
likau Lietuvoje kartu su tėvais.
Rusijon neišbėgau. Vokiečiai
okupavo visą Lietuvą. 1917 me-
tų sausio mėnesį vokiečių aš bu-
vau paimtas kaip "Civil Gefange-
ner" ir išlaikytas iki 1919 metų
sausio mėnesio.

Iš jų nagų ištrūkęs, 1919 metų
ankstyvą pavasarį stojau savano-
rių į ką tik pradėtą formuoti at-
skirą pėstininkų batalijoną.

Pradžioje gyvenimas batalijone
buvo tikrai "modernus". Bu-
vo tik bendri nariai — grėzdai,
ant kurių buvo pamesta šiaudų.
Maistas netikęs. Savi civiliniai
drabužiai. Turėjau didelį norą
apsirengti kariškais drabužiais,
bet jų nebuvo. Šautuvų ir kito-
kių ginklų batalijone reikėjo ieš-
koti su žvake. Ėjome rikiuotės
mokytis be šautuvų arba su visai
netinkamais šautuvais. Trypėm
tą šventą Lietuvos žemelę ir vis
laukėme paskyrimo vykti iš Šiau-
lių į frontą.

Atėjo Velykos, Šiauliškės gim-
nazijos rūmuose batalijono kari-
ams suruošė Velykas — prine-
šė margučių, pyragų, saldainių.
Pasivaišinę pradėjome šokti su
maloniom Šiaulių merginoms.
Keletas žemaičių šoko net su
medinėmis klumpėmis.

Vėliau buvau paskirtas į bata-
lijono štabą. Teko būti raštinin-
ku. Reikėjo eiti į rikiuotės pamo-
kas, stovėti sargyboje.

Atėjo 1919 metų birželio mė-
nesio gražios dienos. Jau
turėjome šiek tiek šautuvų ir ka-
iškų drabužių. Batalijonas kas-

dien didėjo. Dabar jau buvo šau-
kiami naujokai. Vienas kitas iš jų
kartais mum prikaišiodavo: "Jei
ne jūs, savanoriai, tai ir mum ne-
reikėtų tarnauti".

Birželio 20 dienos pavakarėj
batalijono štabo viršininkas kari-
ninkas A. Gričius įsakė apsigink-
luoti štabo komandai, kurioje ir
aš buvau. Apsiginklavome.
Pamažu jau temo.

Batalijonas buvo išmėtytas.
Štabas stovėjo mieste, kulko-
svaidininkų komanda kitoje vie-
toje, pats batalijonas buvo už-
miestyje, buvusiam odų fabri-
ke.

Sutemus prasidėjo šaudymas,
lietuvių batalijoną pradėjo pulti
vokiečiai. Tratėjo šautuvai ir kul-
kosvaidžiai. Girdėjosi ir rankinių
granatų trenksmai.

Visame Šiaulių mieste ne-
veikė telefonas. Buvo nutraukti
jo laidai. Štabas negalėjo pala-
kyti ryšių su išmėtytais daliniais.
Siųsti mūsų patruliai vokiečių
buvo iš visų pusių apšaudyti.

Kai pradėjo aušti, baigėsi ir
kautynės. Tada toli pasigirdo lie-
tuviška daina. Štabas neturėjo
jokių ryšių, kas buvo nutikę su
batalijonu. Greitai paaiškėjo,
kad batalijonas pritrūko šovinių
ir turėjo pasiduoti vokiečiams,

(nukelta į 7 psl.)

PRIKLAUSO NUO MŪSŲ

Lengvai galime priprasti prie
paskutiniųjų mėnesių apstulbi-
nančių įvykių okupuotoje Lietu-
voje. Pasimetę šiuose pergyve-
nimuose, galime savotiškai sus-
tingti, nes nevisai aišku, kaip
čia dera reaguoti, kaip elgtis,
koks būtų tinkamas atsilepimas
į visus netikėtus įvykius. Ap-
stulbę galvojame, laikas neša
savo ir be mūsų aktyvios reak-
cijos ar įsijungimo.

Ar ne savotiškai esame pagauti
(ir todėl nei neatpažįstame) vie-
no panašaus SUSTINGIMO,
kuomet prieš ketverius metus
išėivijos lietuviams Vatikanas
paskyrė naują vyskupą. Tada

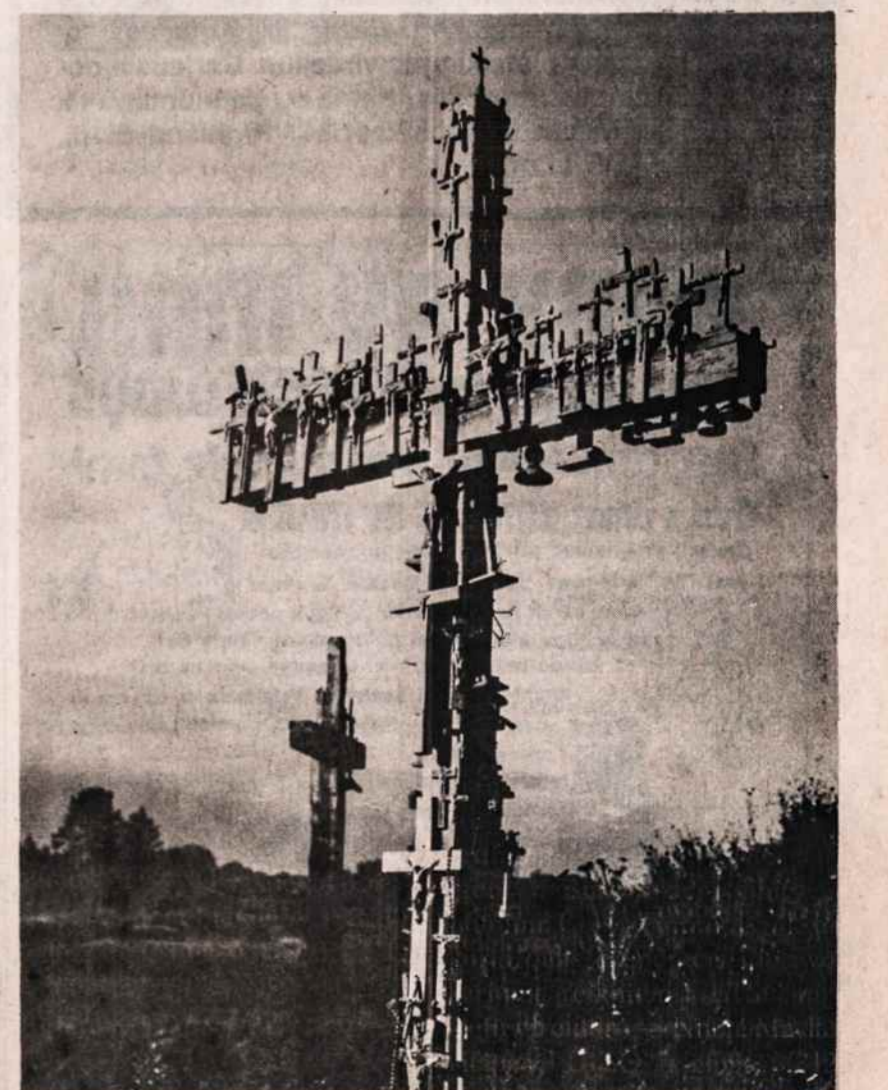
Lietuviai jėzuitai spalio 29 šventė 40 metų sukaktį kaip įsikūrė
Chicagoje. Šventėje dalyvavo jubilijatai ir rėmėjai, kalbėjo
Lietuvos garbės konsulas V. Kleiza, jėzuitų vardu kun.
Gediminas Kijauskas iš Clevelando, lietuvių pranciškonų pro-
vincijolas Tėv. Placidus Barius ir kiti. Šventėje dalyvavęs
kun. prof. Antanas Liuima, (k.), atvykęs iš Romos, šventė 60
metų sukaktį, kaip įstojo į jėzuitų vienuolyną. Nuotraukoje
jis kalbasi su vysk. Paulium Baltakiu, OFM. Nuotr. Jono
Tamulaičio

kryps kitur, ieškodamas dvasinių
vertybių, ir ne taip greitai atsiri-
bos nuo krikščioniškosios (ne
vien lietuviškosios) bendruo-
menės. Mums reikia vertybių ir
širdies atsinaujinimo. Visų pirmą
suauge turėtų spindėti viltim ir
ramybe, gilus krikščioniško gy-
venimo vaisiais.

Anglų kalba gerų vadovėlių
bei programų netrūksta. Dažnai
jomis nesinaudojame, nes "ne-
lietuviška". O štai dabar lietuviš-
ka!

Įsigykim, patys skaitykim, su-
kvieskim kaimynus ar draugus į
savo namus, kreipkimės į organi-
zacias, o kur sąlygos palankios,
į pačią parapiją. Viskas įmanoma
reikia tik pradėti. Nepasiduoki-
me didelei pagundai — dar svar-
styti ką ir kaip! Turime prie-
monę, naudokimės! Norėdami
įsigyti šį 4 temų konspektą, rašy-
kite: Vysk. Baltakio reikalų
vedėja, ICC Rt 21, Putnam, CT,
06260.

S.I.

Savo auka paremk lietuvišką
spaudą!

Tai kryžių kryžius su daugybe mažų kryželių, pastatytas
Kryžių kalne, simbolizuoja ir patį kalną, ir visą kraštą —
Kryžių Lietuvą. Nuotrauka šią vasarą atvežta iš Lietuvos.

Iš visur

— Marija Ališauskienė ir Va-
clovas Monkus Lituaniškos tyri-
mo ir studijų centrui (LTSC)
paaukojo Lietuvos kariuomenės
ordinų bei ženklų. LTSC šiuo
metu ruošia muziejų Chicagos
Jaunimo Centro antrame aukšte,
kurio dalis eksponuos Lietuvos
karinius reikmenis. LTSC mu-
ziejų direktorė — Nijolė Macke-
vičienė, LTSC telefonas (312)
4545.

— Juozas Budrys paaukojo
Lituaniškos tyrimo ir studijų
centrui (LTSC) laikrodį, kurį jis
gavo kaip dovaną už pistoletų
šaudymą 1938 m., būdamas lei-
tenantu 5-tame pėstininkų pul-
ke. Taip pat pridėjo Hanau lietu-
vių stovyklos antspaudą. LTSC
veikia Chicagos Jaunimo Cen-
tre, kur š.m. gruodžio mėn. ati-
darys muziejų. LTSC telefonas
(312) 434 - 4545.

— Dalia Bylaitienė, kultūri-
ninkė ir Pedagoginio lituanisti-
kos instituto lektorė, paaukojo
Lituaniškos tyrimo ir studijų
centrui (LTSC) pilną komplektą
"Pelkių Žiburėlio" radijo progra-
mos juostų ir archyvų. LTSC tik-
slas yra išaugoti lietuvių
kultūrinės vertybes. LTSC ve-
kia Jaunimo Centre Chicagoje,
kur archyvų vedėjas yra rašyt.
Česlovas Grincevičius, LTSC
telefonas (312) 434 - 4545.

— LB Santa Monica — W.
Los Angeles apylinkė padovano-
jo Lituaniškos tyrimo ir studijų
centrui (LTSC) visus savo veik-
los archyvus. Pasaulio lietuvių
archyvas, LTSC dalis, yra Lietu-
vių bendruomenės oficialus ar-
chyvas, kuriame telkiami visų
LB vienetų archyvai. Kiti LB or-
ganai kviečiami sekti Santa Mo-
nica apylinkės pavyzdį, kad svar-
bi LB medžiaga neišnyktų. LTSC
veikia Chicagos Jaunimo
Centre. Archyvų vedėjas rašyt.
Česlovas Grincevičius. LTSC
telefonas (312) 434 - 4545.

JULIJAI RAJAUSKAITEI UŽGESUS

JUOZAS STANKŪNAS

New Brunswick ligoninėje jai buvo padaryta sunki operacija, po kurios už kelių dienų spalio 21 mirė, sulaukusi 69 metų amžiaus, New Jersey lietuviai neteko aukštos reputacijos pianistės.

Paskutiniu laiku ji gyveno Highland Parke, N.J. Turėjo savo rezidencijoj muzikos studiją, kurioje mokėsi amerikiečių ir lietuvių vaikai.

Julija buvo gimusi 1922 Pittsburghe, Pa. Ten nuo mažens pradėjo mokytis muzikos. 1935 išvyko į Lietuvą ir įstojo į Kauno konservatoriją, fortepijono klasėn. Jos mokytoju buvo Vytautas Bacevičius, vėliau perėjo pas prof. Ružickį ir čia baigė virtuozinių klasių turėdama 17 metų. Koncertavo Pabaltijos valstybėse, Vokietijoje ir, aišku, Lietuvos didesniuose miestuose. Iki 1944 dirbo konservatorijoje kaip akompaniatorė. 1944 pasitraukė iš Lietuvos, išsikėlė į Austriją. Klagenfurto muzikos mokykloje dėstė pianą.

J. Rajauskaitė 1947 grįžo į JAV. Čia dar tęsė muzikos studijas, 1958 New Yorko Town Hall auditorijoje davė savo pirmą fortepijono muzikos recitalį. Vietiniai elito muzikos kritikai rašė: "Jos skambinimas rafinuotas, ji yra nepaprastos jėgos, žavaus ir šilto tono, didelio individualaus interpretavimo pianistė".

Jos specialybė buvo Franz Liszto dramatinė fortepijono kūryba. Julijos išleisti muzikos

Pianistė Julija Rajauskaitė po koncerto Montclair meno muziejuje.

plokštelės visa programa sudaryta vien iš Liszto kūrynių. Tai liudija, kad jos buvo mėgiamiausias kompozitorius. Lisztas, kuris

pasizymi stipria, šilta, turtinga, šturmingos bravūros (con fuoco) substancija su gera doza amocijos padažo. Tai pilnai atitiko mūsų pianistės būdai bei temperamentui.

Julija buvo meninė jėga, kietos disciplinos gera pedagogė. Todėl mūsų išpaikinti jaunieji piano auklėtiniai jos nemėgo. Pradinių muzikos mokinių ji nepriimdavo. Į jos studiją patekdavo tik gerokai talentingi darbtūs, norintieji siekti muzikos karjeros. Tokius gerai paruošdavo, ir jie lengvai išlaikydavo egzaminus į Amerikos aukštąsias muzikos mokyklas. Jų tarpe verta paminėti Juliaus ir Irenos Vėblaičių dvi dukras: Jūratę ir Audronę, Frances Kavaliauskaitę kuri turi magistro laisnio diplomus, iš muzikos gyvena ir, reikiamai esant, mielai lietuviams patarnauja.

Nors nematysime ir negirdėsime daugiau Julės koncertuose skambinant, bet muzikos mylėtojams dar ilgai pasiliks atmintyje. Jos įgroti plokštelė bus lyg koks paminklas, liudijąs, kad ir buvo didelio masto pianistė.

PAGERBIANT AKTORIŲ

Visuomet malonu aplankyti Aparsiškimo parapiją. Ne tik pabūvoti jos šiltoje atmosferoje, dalyvauti mišiose, bet ir pasigėrėti jos puikiu choru, vadovaujamu muziko Viktoro Ralio.

Sekmadienį, lapkričio 13 pasitaikė gera proga vėl apsilankyti. Lietuvių Katalikių Moterų Kultūros Draugija rengė popietę

su aktorium Joe Boley-Bulevičium.

Mišias koncelebravo klebonas kun. Jonas Pakalniškis ir kun. Kazimieras Pugevičius, vargonais grojo kun. Danielius Staniškis.

Po mišių per 100 svečių nusukbėjo į parapijos salę. Malonu buvo matyti daug Lietuvos vyčių. Tarp jų organizacijos garbės narius, Dr. Jokūbą ir Loretą Štukus, *Vyčių* redaktore Mariję Rusas Kober, ir Vidurio Atlanto Apygardos pirmininką Joną Adomėną. Nenuostabu šia proga juos čia matyti! Juk pagarbėm organizacijos garbės narį, buvusį centro valdybos pirmininką.

Popietės programai vadovavo Lietuvių Katalikių Moterų Kultūros Draugijos pirmininkė Birutė Lukoševičienė. Ji pakvietė Pranę Žuoliienę prisegti Juozui baltą gvazdiką. Vyčių 41 kuopos (kurios Juozas yra narys) pirmininkas Bill Kumeta solenizantą papuošė gražia lietuviška juosta.

Pagrindinis kalbėtojas buvo ilgametis Juozo Boley draugas ir bendraveikėjas Juozas Laučka, kuris supažindino klausytojus su Juozo daugiašake veikla. Gimes

Barklee muzikos kolegijos choras koncertavo Kultūros Židinyje 1979 spalio 2 ir atliko kompozitoriaus Jeronimo Kačinsko kūrinius. Nuotraukoje — kompozitorius Jeronimas Kačinskas (viduryje) su choru, pasibaigus koncertui. Šiomet jo kūrinių koncertas rengiamas gruodžio 4 Lietuvos piliečių klubo trečio aukšto salėje So. Bostone. Koncerto pradžia 2 v. popiet. Nuotr. Liudo Tamošaičio

Homestead, PA, bet galima sakyti jis yra "pasaulio pilietis", kurio širdis yra Lietuvoje ir pirmoji meilė yra vyčiai.

Keliais žodeliais bei eilėračiais prabilo ir solenizantas. Pagrindinė jo tema buvo lietuviškos kalbos išlaikymas. Supažindino su savo veikla radijo programose (New York Times WQXR pranešėjas), televizijoje, teatre ir filmuose, kuriose jam dažnai tekdavo vadinti "character roles", kurios gal ir nepadaro artisto "žvaigždę", bet yra gero filmo pagrindas. Baigdamas publikai parodė kelis baltus akmenėlius. Juos turio jau 60 metų kalbėjo Juozas. Atsivežiau iš Lietuvos. Ant kiekvieno buvo smulkiom raidėm užrašyta "Gedimino kalnas", "Palanga", "Vilnius" ir t.t. Po to, lyg brangenybes, suvyniojo ir įsidėjo į kišėnę. Padeklamavo kelis eilėrašius iš savo draugo Leonardo Simučio neseniai išleistos knygos *Ilgesio valandos*. Pabaigė su juokingu faljetonu "Neturiu laiko".

Savo sveikinime konsulas Anicetas Simutis kalbėjo Juozo didžia talka konsulatui. Juozas tylus darbininkas.

Dr. J. Stukas ir kun. K. Pugevičius supažindino su Juozo talka radijo ir televizijos darbuose.

Po programos pirmininkė visiem padėkojo ir pakvietė: tėt prie vaišių stalo.

Lieka tik padėkoti mielom kultūrininkėm už šią gražią popietę. Jos Juozo asmenyje suvienijo "mus" ir "jus". Jis gi veikia su visais vienam tikslui. Tegū šį popietę lieka panašių renginių pradžia. Dalia Bulvičiūtė

IŠSIPILDŽIUSIOS SVAJONĖS

(atkelta iš 5 psl.)

kurie buvo gerai ginkluoti. Nenuginkluoti liko kulkosvaidininkai ir štabas.

Štabe buvo švedų karininkas — batalijono instruktorius. Žinoma, jis lietuviškai nemokėjo. Man teko būti vertėju. Turėjau eiti pas vokiečių karo komandantą išsiaiškinti puoklumo priežastį.

Vokiečių karo komandantas pavaišino mus storais cigarais, paaikšino, kad tas puolimas buvo vokiečių komunistų — spartakų darbas. Komandantas aiškinosi, kad jis nežinąs, ko jie tuo puolimu norėjo.

Birželio 21 Šiauliuose buvo liūdna ir prislėgta diena. Mieste dar buvo daug karo griuvėsių, o čia dar naktį buvo kautynės, buvo žuvusių lietuvi karių.

Kitą dieną batalijonas lydėjo savo žuvusius draugus. Orkestras grojo gedulingus maršus ir sušaukė šauliečius nulenkinti galvas bei pagerbti tuos, kurie buvo mirę dėl Lietuvos laisvės, dėl visų geresnės ateities.

Nuginkluotos batalijonas tuoj susitvarkė ir netrukus buvo priskirtas prei trečiojo pėstininkų pulko.

Kompozitorius Jeronimas Kačinskas, kurio kūrinių koncertas rengiamas gruodžio 4 So. Bostono Liet. Piliečių klubo salėje. Pradžia 2 v. popiet.

Myllmam sūnui ir broliui

A. A.

RIMVYDUI DRAGUNEVIČIUI

mirus, reiškiam gilia užuojautą motinai Anei Dragunevičienei, seseriai, mūsų valdybos vicepirmininkei, Audronei Pakštienei su šeima bei visiems artimiesiems.

Washingtono Balfo skyrius

A. A.

PETRIUI KONCEI,

Lietuvos kariuomenės savanoriui, Floridoje mirus, jo broliui Alfonsui, taip pat Lietuvos kariuomenės savanoriui, ir kitiems artimiesiems reiškiam gilia užuojautą.

Vytas Gerulaitis
Vacys Butkys
Paulius Jurkus.

PADĖKA

Ateina jau pirmosios metinės, kaip Baltimorėje 1987 lapkričio 30 dieną mirė mano mamytė

A. A.

SOFIJA VIČIULIENĖ

Buvo paladota iš Šv. Alfonso bažnyčios Holy Redeemer kapinėse.

Ir po metų negaliu pamiršti tų sunkių ir liūdnu dienų, atsivėlinant su Brangia Mamyte. Nepamirštu ir tų, kurie tiek daug padėjo anuo metu. Dėkoju ir dabar dėkoju visiems, kurie padėjo pakelti liūdnią išsiskyrimą. Ypatingai dėkoju Dulių šeimai, — Kazys Dulys pasakė gražią atsivėlinimo kalbą. Vincas Dulys suorganizavo palaidotuvinius pietus.

Dėkoju kun. A. anui Dranginiui už visą religinį patarnavimą, už pamaldas bažnyčioje, palydėjimą į kapines, p. Krasauskienei už gražų grojimą vargonais bažnyčioje.

Ypač dėkoju Danutei ir Brady Armstrong, kurie globojo mano sergančią mamytę ir taip pat globojo mane laidotuvių metu.

Dėkoju kanadiečiams — Danaičių šeimai ir Adelei Ledlenei.

Dėkoju už gėles, už užprašytas šv. Mišias, pareikštas užuojautas. Visa tai padėjo man pakelti anas sunkias dienas.

Nullūdime likusi dukra

Mirga Vičiulytė

A. A.

MATUI MILUKUI

mirus, jo žmonai Elenai, sūnui, dukterims ir visiems artimiesiems reiškiam gilia užuojautą.

Jūratė Šukienė

Myllmal Motinai Senelei

A. A.

VIKTORIJAI SAVICKIENEI

mirus, dukras dr. Janiną Snieškienę ir Danutę Birutienę, sūnų dr. Tadą Savicką ir jų šeimas gilia užjaučia ir kartu liūdi.

Mara ir Vytautas Vygantai
Regina Kudžmienė

Komp. J. Kačinsko kūrinių koncertas

Gruodžio 4, sekmadienį, 2 v. popiet Lietuvos piliečių draugijos III aukšto salėje, 368 Broadway, So. Bostone, rengiamas kompozitoriaus Jeronimo Kačinsko kamerinių ir vokalių kūrinių koncertas. Dalyvauja Berklee Muzikos kolegijos choras, prof. Anno Peckham vadovaujamas, Berklee prof. Matthew Marvuglio, solistė Ona Akeksaitė, trys Naujosios Anglikos konservatorijos paskutinio kurso studentai: Ruotas Mao, Lissa Sulsowicz, Ted Paul ir Berklee varinių instrumentų ansamblis.

Programa apims įvairius J. Kačinsko kūrybos laikotarpius; nuo ankstyvesnio ligi vėlyvojo muzikos stiliaus. Žymią dalį pro-

gramos apims jo vokalinė kūryba. Bus atliekama kantata šv. Kazimiero 500 metų sukakčiai paminėti. J. Kačinskas irgi dalyvaus koncerte kaip atliekėjas.

Lapkričio 26, šeštadienį, 6 v.v. Lietuvos Piliečių d-jos patalpose Aukštesniosios lituanistinės mokyklos metinis banketas.

Gruodžio 4 d. 2 val. popiet So. Bostono Lietuvos Piliečių d-jos trečio aukšto salėje So. Bostone komp. J. Kačinsko kūrinių koncertas.

1980 sausio 7-8 Cambridge, Mass., bus statoma A. Škėmos drama "Pabudimas" angliškai. Teatras atvyksta iš New Yorko, Rengia LB Bostono apylinkė.

Vasario 5 Norwoode Vasario 16-osios minėjimas. Pagrindinis kalbėtojas — inž. dr. Jurgis Gimbutas.

Balandžio 23 — Šv. Petro lietuvių parapijos So. Bostone metinis banketas Lantana Restorane Randolphe.

DARBININKAS

Redakcija.....(718) 827-1352
Administ.(718) 827-1351

Spaustuvė.....(718) 827-1350
Vienuolynas... (718) 235-5962
Vyskupas... (718) 827-7932
Salė (kor.).....(718) 827-9645
Salės adm.(718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kun. prof. Antanas Liuima, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos pirmininkas, iš Romos buvo atvykęs į Ameriką, Chicagoje dalyvavo jėzuitų vienuolyno šventėje, vienuolyno įsikūrimo 40 metų minėjime. Taip pat buvo paminėta ir jo 60 metų sukaktis, kaip jis yra vienuolis jėzuitas. Atvykęs į New Yorką, svečiavosi pranciškonų vienuolyne, apsilankė Darbininko redakcijoje. Į Romą išskrido lapkričio 12.

Aidų žurnalo naujas numeris bus papuoštas meniškais nuotraukomis iš Kennebunkporto vienuolyno ir jo aplinkos. Bus pridėtas ir straipsnis. Tuo bus paminėta šio vienuolyno 40 metų sukaktis.

Apie įvykius Lietuvoje praeitą savaitę vėl plačiai rašė amerikiečių spauda, kalbėjo radijas įvairiose laidose, taip ir televizijos įvairūs kanalai. Į redakciją daug kas atsiuntė įvairių laikraščių iškarpas. Dėkojame už dėmesį.

Apareiškimų parapija ateinančiais metais gegužės 21 švęs savo gyvavimo 75 metų sukaktį.

Adventas prasideda ateinančių sekmadienį. Pirmasis Advento sekmadienis yra drauge ir Bažnyčios Nauji metai.

Vladas Vasikauskas, daug metų gyvenęs Richmond Hill, išėjo į pensiją, su žmona Stefa šią savaitę išvyksta nuolatiniam apsigyvenimui į Seminola, Fla. Gyvendamas New Yorke, jis buvo aktyvus žmogus, lankė lietuviškus renginius, pats mieliai talkino kitiems, padėjo ruošti Laisvės Žiburio koncertus, dalyvavo Perkūno chore, šaulių kuopoje, Tautinės Sąjungos New Yorko skyriuje. Su juo atsiveikino choras ir organizacijos, gi lapkričio 20 jam, išleistuves surengė Laisvės Žiburio direktorius Romas Kezys. New Yorko visuomenė jo tikrai pasiges.

Moterų Vienybės mišios už gyvas ir mirusias nares bus gruodžio 4, sekmadienį, Apreiškimo parapijos bažnyčioje 11 val. Po mišių parapijos salėje bendri pusryčiai. Narės su savo artimaisiais prašomos dalyvauti.

Nepaprastai lijo praeitą sekmadienį lapkričio 20. Lyti pradėjo šeštadienio vakare, sekmadienį visą dieną ypatingai smarkiai lijo. Daugybė kelių buvo užtvindyti. Žmonės, kurie važiuo į Apreiškimo parapijos bažnyčią pamaldom ir į kariuomenės šventės minėjimą, tiesiog plaukte plaukė gatvėmis. Kitur gatvės buvo net uždarytos, nes kelias buvo apsemtas vandeniu. Tik vėly sekmadienio vakarą nustojo lyti.

Birutė Mikalauskienė, kuriai neseniai padaryta galvos operacija, pamažu sveiksta, jau yra perkelta iš ypatingos priežiūros skyriaus į palatą.

Kun. Antanas Račkauskas, kaip pranešta telefonu iš Sunny Hills, Fla., serga ir yra paguldytas į ligoninę. Jį ištiko širdies negalavimai. Maždaug prieš mėnesį jis lankėsi Apreiškimo parapijos klebonijoje ir palydėjo į Lietuvą išvažiuojantį brolių.

Kompozitorius Juozas Stankūnas praeitą savaitę apsilankė Darbininko redakcijoje, pasipasakojo, kaip jis gyvena, jis dar vargoninkauja, nors jau turi per 80 metų. Darbininkui atvežė straipsnį iš lietuvių muzikų gyvenimo. Visada jis geros nuotaitos, ieško tekstų naujom kompozicijom, iš Elizabetho, kur jis gyvena, atvyksta autobusu ir traukiniu.

Dr. Kazys Ēringis, iš Chicago atvykęs skaityti paskaitos į Brooklyną, buvo sustojęs pas Kario žurnalo administratorių Alfonsą Samušį. Lapkričio 19, penktadienį, Kultūros Židinyje posėdžių menėje buvo sukviešta spaudos konferencija su svečiu. Į Chicago išskrido lapkričio 21.

Solistė Gina Čapkauskienė iš Montrealio atvyko į New Yorką lapkričio 20 ir dalyvavo Lietuvos kariuomenės minėjime. Buvo sustojusi pas B. Lukoševičienę, Richmond Hill, N.Y. Ją globojo ir visur vežiojo Juozas Matiušas. Solistė po sėkmingo koncerto lapkričio 21 išskrido atgal į Montrealį.

KASOS pastate, 86 - 21 114th Street, Richmond Hill, N.Y. yra išnuomuojami 3 atskiri kambariai. Visi yra naujai įrengti, su šildymu ir vėsinimo sistemomis, daugiausiai tinkami įstaigai ar biznio reikalams. Vienas kambarys yra 1500 kvd. pėdų, kitas 1200 ir trečias 300 kvad. pėdų. Nuomavimo pirmenybė lietuviams. Dėl sąlygų kreiptis: į KASĄ tel. 718 441 - 6401 darbo valandų metu, šešias dienas savaitėje.

Arts Club teatras pratęsia savo sezoną — Antano Škemos "Pabudimo" spektakliai dar įvyks gruodžio 1, 2, 8 ir 9 dienomis Aušros Vartų parapijos salėje. Pradžia 8:30 v.v. Gruodžio 4 taip pat bus vienas spektaklis 2 val. popiet. Jį sponsoriuoja klebonas kun. Vytautas Palubinskas ir Lietuvos vyčių 12 kuopa.

PASITARIMAS LIETUVOS PASIUNTINYBĖJE

Lietuvos pasiuntinybėje Washingtono lapkričio 19 turėjo pasitarimą Lietuvos diplomatijos šefas dr. St. Bačkis, atstovas Washingtono Stasys Lozoraitis, atstovybės patarėjas dr. D. Krivickas, VLIKo pirmininkas dr. K. Bobelis, Tautos Fondo tarybos pirmininkas inž. J. Valaitis ir TF valdybos pirmininkas Juozas Giedraitis.

Pasitarimo rezultatus visuomenei pranešti žadėjo Lietuvos atstovas Washingtono Stasys Lozoraitis.

Kun. Ignas Mikalauskas, London, Ont., Canada, lietuvių parapijos klebonas, kiekvienais metais remia Darbininką. Ir šiemet atsiuntė prenumeratos mokėstį, pridėdamas 50 dol. auką spaudos parėmimui ir kartu užsakydamas parapiečiams 1989 m. kalendorių. Linkime gražių sėkmių ir kartu už viską dėkojame. Darbininko administracija.

Vitas Katinas iš Richmond Hill, N.Y., jau keleri metai su prenumeratos mokesčiu prideda spaudos palaikymui 50 dol. Nuoširdi padėka geradariui.

Solistė Irena Stankūnaitė-Silva mirė prieš 7 metus spalio 26. Mirties sukakties proga mišios buvo Šv. Patriko bažnyčioje, Elizabethė.

Diskusijos apie persitvarkymo sąjūdžio suvažiavimą Vilniuje bus lapkričio 27, sekmadienį, 2 v. popiet Aušros Vartų parapijos salėje, Manhattane. Kalbės suvažiavimo dalyvė Rita Dapkutė iš Chicago. Bus rodomos ir vaizdajuostės. Rengia LB Manhattano apylinkės valdyba. Visi kviečiami atsilankyti.

Darbininko skaitytojams, kurie dar neužsimokėjo prenumeratos, paskutinėmis dienomis buvo išsiųsti atvirukai su priminimu, kad jau laikas atsilyginti už laikraščio siuntimą. Administracija prašo atsilyginti.

Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga savo draugus ir pažįstamus galite sveikinti per Darbininką, pridėdami spaudoje paremti auką. Siunčiant sveikinimo tekstą, nelaukite paskutinių dienų, nes paštas veikia gana lėtai ir Jūsų artimieji bei draugai gali nesulaukti Jūsų sveikinimo prieš šventes. Sveikinimo tekstą siųskite adresu: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Kalėdinių atvirukų su lietuvišku sveikinimo tekstu galima gauti Darbininko administracijoje. Atvirukų yra keletas rūšių. 10 atvirukų su persiuntimu 7 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

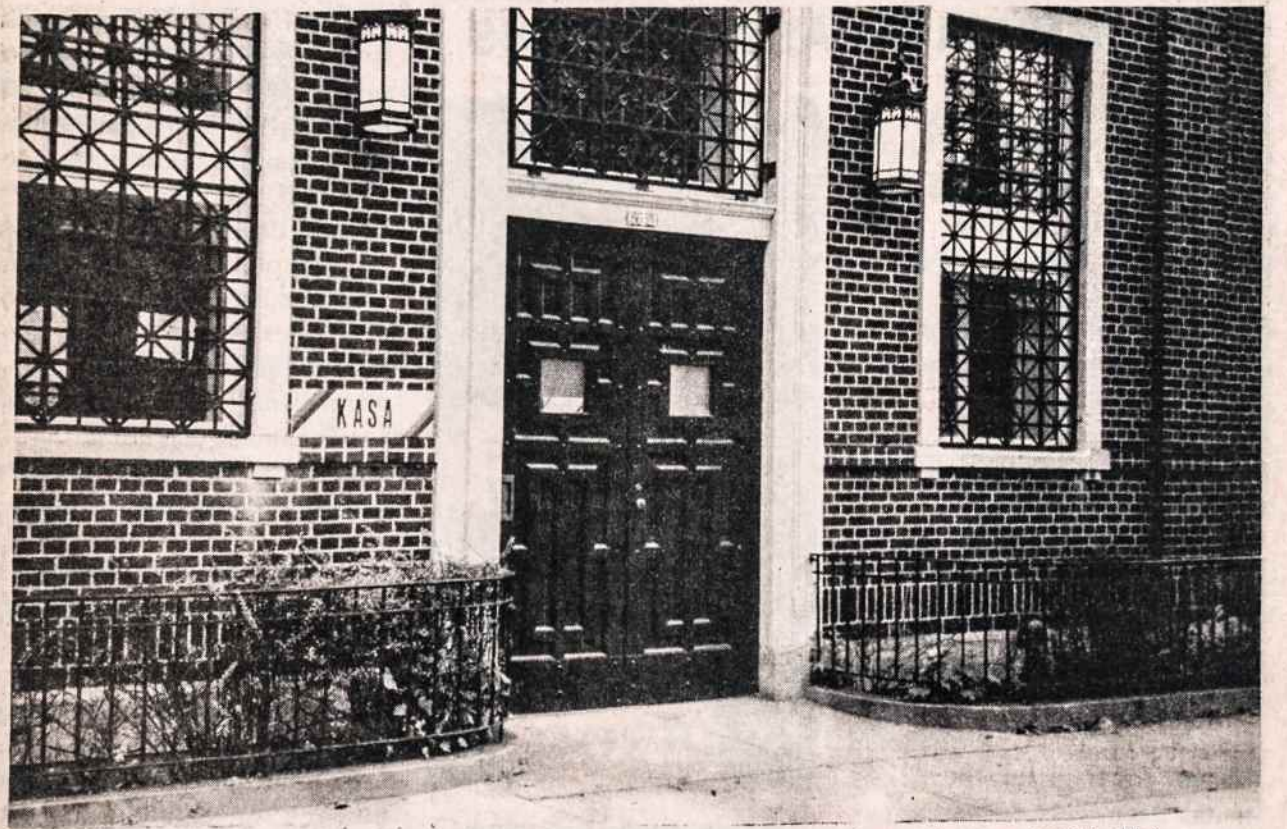
Lietuviškas vėliavas galima įsigyti už labai prieinamą kainą. Padaroma įvairaus dydžio, vėliavos greitai laiku. Gaminami ir didesni kiekiai. Dėl informacijos kreiptis: Flag Center, Flags for all occasions. John A. Ambrose, 954 Beechwood Dr., Lansdale, PA 18446. Tel. 215 855 - 7788.

Sieninis kalendorius 1989 metams su kasdien nuplėšiamais lapukais papuoštas spalvotu vntim, išleistas Londone "Nidos" spaudos klubo, gaunamas ir Darbininko administracijoje. Nuplėšiamų lapukų antroje pusėje kasdien duodama lietuvių rašytojų ar poetų kūrybos ištraukos, primenamos sukaktys. Kalendoriaus kaina su persiuntimu 10 dol. Kreiptis: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Grazi kalėdinė dovana, kuri gavėjui jus primins per ištisus metus. Tai Darbininko (arba Bridges — anglų kalba) metinė prenumerata. Naujiems skaitytojams Darbininko prenumerata tik 15 dol. Bridges — tik 10 dol. Užsakykite dar šių laikraščių neskaitantiems.

Brooklyno apylinkėje ieškomas mažas butas ar privatus kambarys. Skambinti dienos metu 827 - 1351.

Attention — Hiring! Federal government jobs in your area and overseas. Many immediate openings without list or test. \$17,840 — \$69,485. Phone call refundable 602 838-8885, Ext. 6057.

Lietuvių Federalinės Kredito Unijos KASOS centrinės patalpos. Jos yra 86-21 114 Str., Richmond Hill, N.Y. Tel. 718 441 - 6401. Patalpų viešas atidarymas įvyko lapkričio 19.

KASA NAUJOJE PASTOGĖJE

Lapkričio 19 įvyko ilgai lauktas naujų Kasos patalpų oficialus atidarymas. Kasa jau devinti metai patarnauja New Yorko lietuviams ir iki vidurio šių metų ji dalinosi patalpomis su "Lito" bendrovės įstaiga, bet abiem organizacijom plečiantis ir augant, pasidarė per ankšta kartu dirbti, todėl Kasa nusipirko atskirą pastatą ir visiškai atsiskyrė nuo "Lito". Naujoji būstinė yra dideliame trijų aukštų name, 86 - 21 114-toj gatvėj, Richmond Hill kvartale. Šalia namo yra didelis automobiliams pastatyti kiemas. Be to čia pat kursuoja Jamaica

Pabaltijo tautų koncertas, kuris turėjo įvykti lapkričio 18 Dag Hammarskjöld bibliotekoje prie Jungtinių Tautų, neįvyko. su protestu įsikišo Sovietų Sąjungos pareigūnas. Koncertą rengė Batuno organizacijos nariai ir sponsoriavo National Federation of Music klubas. Programą turėjo atlikti estų tautinių šokių grupė, latvių choras ir lietuvių pianistė Aldona Kepalaitė. Koncertas buvo atšauktas žaibo greitumu, kad JAV misija prie J.T neturėtų laiko protestuoti. JAV misija pažadėjo investiguoti reikalą ir sudaryti galimybės kitam koncertui surengti.

Lithuanian Heritage — Jigsaw puzzle. Seniem ir jauniem įdomus žaidimas — iš spalvotų gabaliukų sudėstyta Lietuva su didvyriais, jūra, miškais, ežerais, upėmis ir laukais. Pridėtas istorinis katalogas anglų kalboje. Tinkama dovana visiem. Dežutė siunčiama visur tik už 13 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

A. Paškaus dvi naujos knygos *Evolucija ir krikščionybė* (6 dol.) ir *Krikščionis ir šiandiena* (5 dol.) gaunamos Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Persiuntimui pridedama po 1 dol.

Lietuviškų tautinių kostiumų vidutinio dydžio, gražiai išsiuvinėtų Kaune, yra gavusi Darbininko administracija. Pūkios kepurės su kaspinais. Kaina labai prieinama. Teirautis Darbininko administracijoje dienos metu: 718 827 - 1351.

Akupunktūros lietuvių gydytoja (gydymas adatomis) siūlo paslaugas gydyti: radikulitai — stuburo ataugos, sąnarių ligos, trumparegystė (pas vaikus), emerezė (naktinis šlapinimas), kojų kraujotakos sutrikimai, nuomora (epilepsija), astma, migrena. Skambinti 718 434 - 7962.

Work at home, \$1000 a week. Send S. A. S. E. (Self Addressed Stamped Envelope) to: Levine Enterprises, 453 Bay Ridge Avenue, Suite 604, Brooklyn, N.Y. 11220.

Ave. traukinys ir Jamaica bei Myrtle Ave. autobusai.

Naujų patalpų atidaryme ir palaiminime dalyvavo daugiau negu šimtinė Kasos narių, visuomenės ir dvasiškijos atstovų. Oficialiai programai vadovavo Kasos direktorius ir sekretorius Romas Kezys. Kalbėjo Lietuvos konsulas Anicetas Simutis. Kasos prezidentas dr. Rimas Vaičiaitis, viceprezidentas Vytautas Alksninsis ir vyr. reikalų vedėjas Gintas Žemaitaitis. Buvo pristatyti kiti dalyvaujantieji direktoriai: Romas Petrauskas ir Algirdas Šilbajoris ir paminėti negalėjusieji atvykti — Chicago direktoriai: konsulas Vaclovas Kleiza bei dr. Tomas Remeikis ir Detroito Stasys Klimas.

Prasmingą ir pritingą žodį tarė tėv. Leonardas Andriekus, OFM, švęstu vandeniu ir maldomis palaimindamas Kasos namą ir jame dirbančius vadovus bei tarnautojus. Konsulas A. Simutis perkirpo trispalvį kaspiną, sveičia su šampano taurėmis sugiedojo ilgiausių bei turtingų metų ir visi vaišinosi bei šnekučiavosi iki vėlaus popiečio.

Svečių tarpė buvo Apreiškimų parapijos klebonas kun. Jonas Pakalniškis, ALTO veikėjas A. Mercelynas ir V. Steponis, Darbininko redaktorius P. Jurskus, dail. V. Ignas, dr. Kazys Ēringis, solistė Gina Čapkauskienė, L. B. veikėjas A. Vakselis, Katalikų Moterų Sąjungos pirmininkė Marija Lušienė, žur-

nalistė E. Čekienė ir daug kitų Kasos narių, bei bičiulių. Taip pat dalyvavo ir kalbėjo žinomas lietuvių draugas, New Yorko asemblėjos narys Frederick Schmidt. Iš kitų miestų buvo Chicago Kasos skyriaus vedėjas Vytenis Rasutis, St. Petersburgo vedėjas Aras Miezėlis ir Waterburio vedėjas Antanas Paliulis. Iš arti ir iš toli atvykusių svečių mintyse, žodžiuose ir dovanose atsispindėjo geriausi linkėjimaioliau veikti ir atlikti šį atsakomą darbą Kasos narių ir lietuvių visuomenės labui.

Grįžtant prie Kasos pastato, reikia pažymėti, kad atnaujinimo ir vidaus remonto darbai tiek pakeitė patalpas, jog nebegalima pažinti, kad čia kadaise buvo Masonų organizacijos būstinė ir salė, kurioje ir lietuviai yra turėję parengimų. Pertvarkymą suprojektavo architektas E. Babušis, o darbo eigą prižiūrėjo ir vedė inž. V. Alksninsis. Pirmam aukšte įsikūrė Kasa, o antram ir trečiam aukšte yra erdvūs kambariai, kurie yra išnuomuojami įstaigoms ar organizacijoms. Gi sklepe yra rengiamas lietuviškas restoranas. Tikimasi, kad Kasos pastatas ilgainiui taps mažuoju Richmond Hill ir Woodhaveno lietuvių centru, kuriame gyvuos lietuviška veikla ir ne tik išlaikys, bet ir grąžins apylinkės lietuvių iš tolimų priemiesčių į lietuviškos aplinkumos centrą Richmond Hill Kasos pastogėje.

Alg. Š.

NEW YORKO JAUNIMO SĄJUNGOS KONGRESINĖ AKCIJA

Lapkričio 18 Kultūros Židinyje įvyko posėdis NY Lietuvių Jaunimo Sąjungos su JAV kongresmano Gary Ackermano padėjėja Anne Schonfeld. Ackermanas yra lietuvių tirstai gyvenamo rajono, Kew Gardens, JAV kongresmanas.

Padėjėja buvo supažindinta su Lietuvos istorija nuo žilos senovės iki pat dabar. Pasinaudota Lietuvių Informacijos Centro parūpinta medžiaga. Supažindinta buvo ir su New Yorko lietuvių gyvenimu. Viešniai padarė įspūdį tuo metu vykusį šokių grupės repeticija.

Iš savo pusės Anne Schonfeld pavaizdavo metodus, kaip kongresmanas galėtų padėti lietuvių tautai ir Amerikos lietuviams. Jai padarė įspūdį, kad posėdžio dalyviai gerai žinojo, ką kongresmanas yra padaręs Lietuvai. Šis buvo pirmas organizuotas lietuvių kreipimasis į kongresmaną. Ir be to kreipimosi jis yra gana daug padaręs lietuviams.

Lietuvių Informacijos Centras buvo pakviestas 17 kongresmanų prisidėti prie kongreso laiškų

rašymo, kad Sovietų Sąjungoje pažeidžiamos žmogaus teisės. Ackermanas buvo vienas iš 14, kurie pasirašė.

Jaunimo sąjunga stipriai įtaigavo kongresmaną, kad jis pasidarytų narys Lietuvos katalikams ginti komiteto. Atrodo, jog tikra, kad bus kongresniai apklausinėjimai (hearings), tyrinėti Pabaltijo valstybių suverenumo klausimą. New Yorko jaunimo sąjunga prisidės prie apklausinėjimo dienotvarkės sudarymo.

Buvo aišku, kad Schenfield imponavo šie lietuviai jaunuoliai, kurie taip giliai suprato šių dienų įvykius Pabaltijo valstybėse.

Šio posėdžio rezultatai nenukrito iš dangaus, bet reikalavo maždaug metų, kol visa buvo paruošta. Šiam projektui vadovauja Rita Gilytė.

NY Lietuvių Jaunimo Sąjunga kviečia visus lietuvius jaunuolius jungtis prie sąjungos veiklos, kad galėtume Lietuvai padėti šiose sunkiose bet drauge ir viltingose jos dienose.

Tadas Klimas

Ateitininkai visus kviečia
pabūti su savimi tema

TAMSA ŠVIESOS NENUGALI

(Jono Evangelijos pirmas skyrius)

prasidės su Šv. Mišiomis Apreiškimo parapijos
bažnyčioje lapkričio 27 d.

Praves kun. prof. A. RUBŠYS